

Gücünü İstanbul Okan Üniversitesi'nden Alan

OKAN KOLEJİ

ANAOKULU | İLKOKUL | ORTAOKUL | LİSE

2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI OKAN KOLEJİ

AYDINLIK 100

DERGİSİ

Cumhuriyetimizin

100. Yılı

Kutlu Olsun!

100. Yıl

İmtiyaz Sahibi

Işıl OKAN GÜLEN

Editörler

Müge DOĞANCI

Yusuf ACAR

Yayın Kurulu

Arzu AKPEÇE

Sinan ÇİFCİBAŞI

Selma DÜNDAR

Gül ÖZALP

Billur BABUR

Seher Dilek YILDIZ

Yusuf ACAR

Yazarlarımız

Fatma ARU

Aslı YILMAZ

Gözde GÖNÜLTAŞ

Hasan TÜRKMEN

Selma DÜNDAR

Gül ÖZALP

Billur BABUR

Seher Dilek YILDIZ

Yusuf ACAR

Sibel ÜNAL AKKIN

Grafik

Meltem DEVRİM

İÇİNDEKİLER

4

CUMHURİYET YOLU

8

BAŞARILARIYLA
CUMHURİYETE YÖN VERENLER

16

HALİDE EDİP ADIVAR

20

ÇANKAYA: ATATÜRK DEVRİ
HATIRALARI

22

YÜZÜNCÜ YILA ÖZEL RÖPORTAJ
SONER ARICA

24

THE REPUBLIC OF TURKEY

26

TURKEY'S 100TH
ANNIVERSARY

28

ATATÜRK VE MATEMATİK

32

CUMHURİYET DÖNEMİNDE
PSİKOLOJİ

38

ATATÜRK DÖNEMİNDE
SPOR

44

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN
KURUCUSU ATATÜRK'ÜN
MÜZİK TUTKUSU

48

UZUN SÜRE POZ VERMEYİ
PEK SEVMEYEN
ATATÜRK'ÜN SAĞLIĞINDA
YAPILAN 11 PORTRÉ RESMİ

52

100. YIL ETKİNLİKLİKLERİMİZ

56

BASINDA OKAN

Okan Koleji Ortaokul-Lise/Kampüs Müdürü

100 yıl önce küllerinden doğan aziz Türk milletinin en büyük bayramında ellerimiz birleşti. Gönüllerimiz birleşti. Baştan sona kan kırmızı bayraklarımızla donandı ülkem. Herkesin ağzından marşlar çınlattı yurdumu. Ne mutlu ki bu coşkuyu yaşayarak tarihteki yerimizi ailelerimizle, çocuklarımızla ve öğrencilerimizle bizler de aldık. Cumhuriyetimizin 100. yaşında Türkiye olarak tek yürek olduk.

Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk 1927’de yazdığı “Nutuk” adlı eserinde der ki;

“Sadece tek bir çözüm vardır o da hiçbir sınırlamanın olmadığı bağımsız ve milli egemenliğe dayalı yeni bir Türk devleti kurmaktır.” “Yurtta sulh, cihanda sulh” ilkesi, sadece Türk milletinin değil tüm dünya milletlerinin, uluslararası birliğin mutluluk ve refahı için mutlaka hâkim kılınması gereken bir politika olarak belirmektedir.

100 yıl sonra bugün görüyoruz ki, Atatürk ilkeleri ve Türkiye Cumhuriyeti değerleri hakiki güvencelerdir. Öğrencilerimizi cumhuriyetin ışığında, Başöğretmenimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün ilkelerine bağlı kalarak fikri hür, vicdanı hür nesiller olarak yetiştiriyoruz. Biliyoruz ki Atamıza duyduğumuz minnet ve sevgi her geçen gün artacak ve hiç azalmayacak.

Atatürk sevgisi, vatan sevgisi öyle bir aşktır ki hiç tanımadığımız birine duyulan özlemdir. Biz doğduğumuz günden beri bu özlemlerle, bu aşkla büyümüş nesiller olarak, yetiştirdiğimiz öğrencilerimize de aynı sevgiyi, aynı özlemi yaşatmak için var gücümüzle yolumuza devam ediyoruz.

Okan Koleji olarak Cumhuriyetimizin 100. yılına özel bir anı da bizden kalsın istedik. Öğretmenlerimiz ve öğrencilerimiz ile paylaşalım bu mutluluğu. Kalemlerimiz Cumhuriyetimizi yazsın, Atamızı anlatsın cümlelerimiz.

Parla Cumhuriyet’im! En güzel yaşındasın!

Sevgi ve Saygılarımla,

H. Arzu Akpeçe

Ortaokul Lise Müdürü-Kampüs Yöneticisi

CUMHURİYET YOLU

Bu makalede Millî Mücadele yıllarından Cumhuriyet'in ilanına kadar olan süreçte Cumhuriyet'in yolunu açan ve aydınlatan gelişmelerin kronolojik bir incelemesi yapılacaktır.

21-22 Haziran 1919

Amasya Genelgesi

Genelge kararlarından olan Millet'in istiklalini yine millet'in azim ve kararı kurtaracaktır. maddesi millet egemenliğinde kurtuluş reçetesini ön plana çıkarmaktadır.

23 Temmuz-7 Ağustos 1919

Erzurum Kongresi

Kuvâ-yı Millîye'yi amil ve millî iradeyi hakim kılmak esastır. prensibi cumhuriyete giden yolda yine millî iradeyi vurgulaması bakımından önemlidir.

4-11 Eylül 1919 – Sivas Kongresi

Bütün memleketin birliği amacıyla birlikte Erzurum Kongresi'ndeki Hakimiyet-i Milliye düşüncesi aynen kabul edilmiştir.

28 Ocak 1920

Misak-ı Millî'nin İlanı

Misak-ı Millî kararları arasında geçici bir hükümet kurmak ve padişah vekili atamak yasaktır. ibaresi millî irade vurgusu bakımından göze çarpmakta olup cumhuriyeti işaret etmektedir.

19 Mart 1920

Mustafa Kemal Paşa'nın Genelgesi

Bütün memlekette yeni seçimlerin yapılma kararı alınmıştır.

23 Nisan 1920

Büyük Millet Meclisi'nin Açılışı (Ankara)

İlk kez tam anlamıyla Millî Hakimiyet'e dayanan meclis kurulmuştur.

6 Mayıs 1920 – 2'nolu Kararname

İstanbul ile resmi haberleşmenin kesilmesi, oradan gelen her türlü resmi evrakın iade edilmesi, evrakı kabul edenin vatan haini olacağı belirtilmiştir.

24 Mayıs 1920 – 17'nolu Kararname

İstanbul'daki hukuka aykırı ve millî iradedden yoksun hükümetin yapacağı her türlü terfi ve diğer işlemlerin yok sayılması karara bağlanmıştır.

18 Ağustos 1920

Büyük Millet Meclisi'nin Şekli ve Mahiyetine Dair Mevadid-i Kanuniye başlıklı kanunun görüşülmesi

Bu görüşme sırasında cumhuriyet fikrine açıkça yapılan muhalefetten dolayı 1921 Anayasası'nın I. maddesine; Hâkimiyet bila kayd-u şart milletindir. İdare usulü halkın mukadderatına bizzat ve bilfiil idare etmesi esasına müstenittir. ilkesi konmuştur. Yani Cumhuriyet'in tanımı yapılmış, ancak kendisi telaffuz edilmemiştir.

13 Eylül 1920 – Mustafa Kemal tarafından Halkçılık Programı'nın ilanı

Bu program, Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun taslağı olarak kabul edilmiştir.

20 Ocak 1921

Teşkilat-ı Esasiye Kanunu (1921 Anayasası)

Modern Türkiye'nin ilk anayasası ilan edilmiştir. Buna göre egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir ve bütün yetkiler Türk milletinin idarecisi Büyük Millet Meclisi'nde toplanmıştır.

1 Aralık 1921 – Mustafa Kemal'in

Sakarya Meydan Muharebesi sonrasında

Meclis'te yaptığı konuşma

Bu konuşma ile Cumhuriyet'e giden yolda saltanatın kaldırılmasının gerekliliği ifade edilmiştir.

30 Ağustos 1922 – Büyük Taarruz Zaferi

Kahraman Türk ordusunun büyük zaferiyle millî iradeye olan inanç büsbütün perçinleşmiştir.

1 Kasım 1922 – Saltanatın Kaldırılması

Osmanlı Devleti hukuken sona ermiştir. I. TBMM'nin yaptığı tek inkılaptır. Bu, monarşi yönetim biçiminin yeni Türk devletinde var olmayacağını ispatıdır.

24 Temmuz 1923 – Lozan Barış'ının imzalanması

Yeni Türk devletinin uluslararası arenada varlığı tescillenmiştir. Mustafa Kemal'in millet iradesine dayalı bir rejim hayalini gerçekleştirmesi için önemli bir aşama daha kaydedilmiştir.

13 Ağustos 1923 – İlk Meclis'in milletin kendi mukadderatına el koyduğunu ilan etmesi

24 Ekim 1923 – Ali Fethi Bey'in TBMM İcra Vekilleri Heyeti Reisliği'nden ve İçişleri Bakanlığı'ndan istifası

Mustafa Kemal Atatürk, Nutuk, Alfa Yayınları, İstanbul 2005, s. 306-307.

A. g. m. , s. 90.

A. g. m. , s. 90-91.

Mustafa Kemal Atatürk, Nutuk, cilt 2, MEB Yayınları, İstanbul 1973, s. 564-565.

Sabahattin Selek, Anadolu İhtilali, Burçak Yayınları, İstanbul 1968, s. 492; 23. Zabıt Ceridesi, cilt 5, 2. Basım, Ankara 1942, s. 363.

Kemal H. Karpat, Türk Demokrasi Tarihi, Timaş Yayınları, İstanbul 2017, s. 124-125.

Atatürk, Söylev ve Demeçler, cilt I, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayınları, Ankara 1961, s. 62-63.

Mustafa Turan, Siyasi ve Hukuki Açından Millî Mücadele, Berikan Yayınları, Ankara 2011, s. 186.

Edip Semih Yalçın, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Berikan Yayınları, Ankara 2008, s. 303-304.

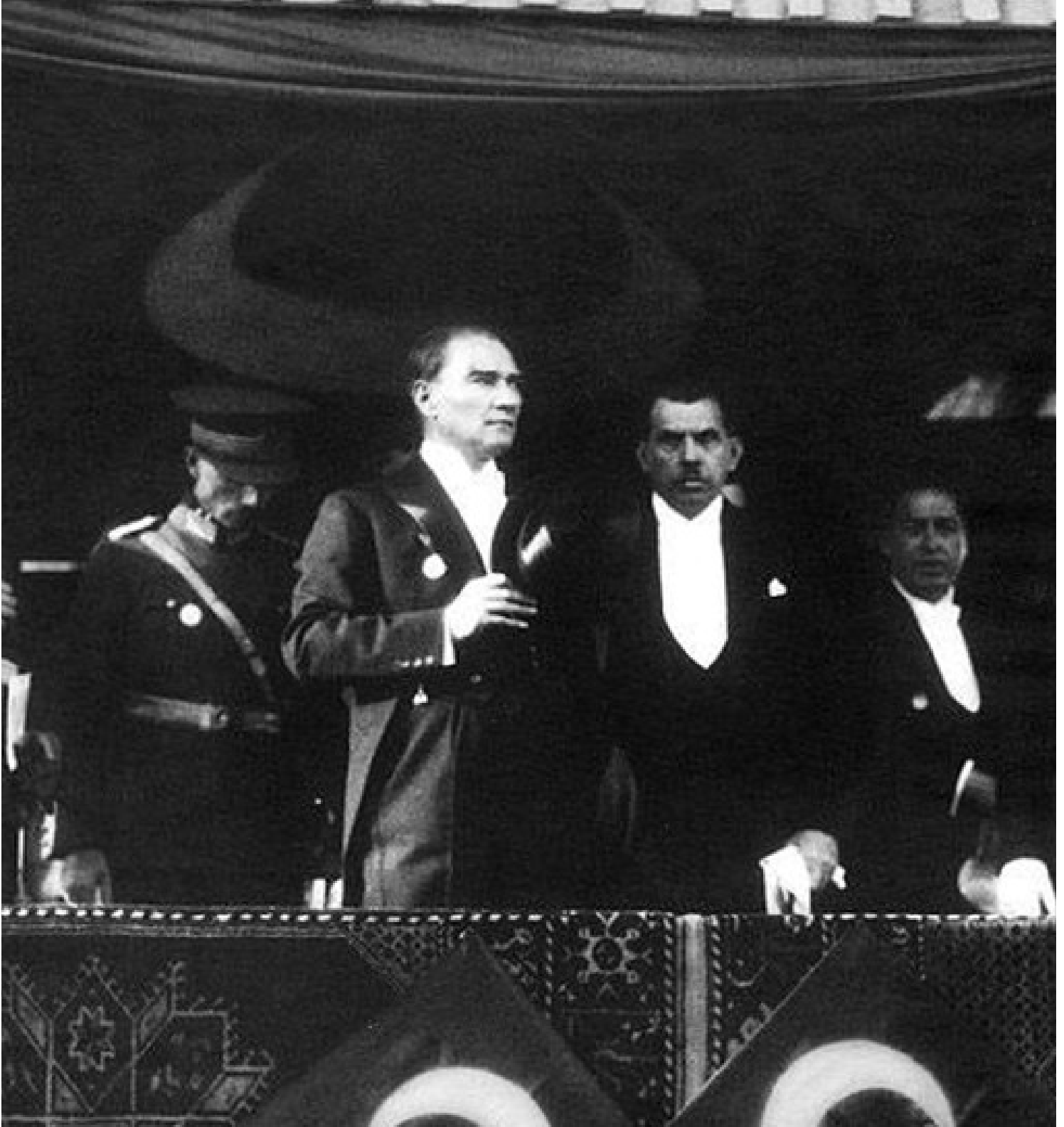
Turan, adı geçen eser, s. 248.

Atatürk, adı geçen eser, s. 304.

Mustafa Kemal Atatürk, adı geçen eser, s. 564.

27 Ekim 1923 – Hükümet bunalımı sonucu hükümetin istifası

Yeni kurulacak hükümet memleket yönetiminde ve yeni gayelerimizi gerçekleştirmekte beceriksizlik gösterir ve başka maksatlara yönelirse, bunu Meclis'te açıklayarak Meclis'i aydınlatma yolu tercih edilmişti. Meclis'e yön vermek için hırslı davranan grubun hükümet kurmayı başaramaması halinde, doğacak karışıklığın Meclis'i uyandıracağı doğal idi. Bunalım ve karışıklığın devamına seyirci kalınamayacağından, işte o zaman, bizzat müdahale edilerek Mustafa Kemal'in tasarladığı yönetim şekli açıkça ortaya konularak işin kökünden halledileceği düşünülmüştü.

Ruşen Eşref, "Cumhuriyet Nasıl İlan Olundu" Muhit, sene 2, Aralık 1929, no 14, s. 1044-1046.

Mustafa Kemal Atatürk, a. g. e. , s. 568.
Mustafa Kemal Atatürk, a. g. e. , s. 569-575.
Semiz, a. g. m. , s. 94.

28 Ekim 1923 – Çankaya Köşkü’nde akşam yemeği
Ruşen Eşref’in naklettiğine göre yemekten sonra Atatürk, Yarın Cumhuriyet ilan edeceğiz. dedi. Karar sofrada bulunan İsmet, Kazım, Kemalettin Sami ve Halit Paşalar, Ali Fethi, Ruşen Eşref ve Fuat Beyler tarafından memnuniyetle karşılandı. Gazi Hazretleri, Cumhuriyet’in ilanı ile ilgili kanun tasarısını İsmet Paşa ile birlikte hazırlamıştır.

29 Ekim 1923 – Cumhuriyet’in İlanı

Hükûmet bunalımının çözümü için genel başkan Mustafa Kemal memur edilmiştir. Mustafa Kemal, hükûmet bunalımının çözümünün ancak hükûmetin şeklinin belirlenmesiyle mümkün olabileceğini belirtmiş ve Hükümetimizin şekli mutlaka cumhuriyet olmalıdır. ifadesini kullanmıştır. Onun Teşkilat-ı Esasiye

Kanunu’nda değişiklikler yapılması ile ilgili teklifi Parti Grubu’nda ve hemen arkasından Meclis’te görüşülmüş ve Yaşasın Cumhuriyet sesleri arasında kabul edilmiştir. Meclis’te yapılan çetin müzakerelerden sonra Pazartesi günü akşam saat 8.30’da Cumhuriyet ilan olunmuştur. Millet iradesinin bundan böyle yönetim biçimi şeklinde vücut bulacağı resmileştir.

Türk Milleti’ne en uygun ve en yakışan yönetim biçimi; Cumhuriyet’tir.

Makale: Yusuf ACAR – Tarih Öğretmeni

KAYNAKÇA

1. ATATÜRK Mustafa Kemal, Nutuk, Alfa Yayınları, İstanbul 2005.
2. ATATÜRK Mustafa Kemal, Nutuk, cilt 2, MEB Yayınları, İstanbul 1973.
3. ATATÜRK, Söylev ve Demeçler, cilt I, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayınları, Ankara 1961.
4. BIYIKLIOĞLU Tefik, Atatürk Anadolu’da, Kent Yayınları, İstanbul 1981.
5. DURSUNOĞLU Cevat, Milli Mücadele’de Erzurum, T.C. Ziraat Bankası Matbaası, Ankara 1946.
6. EŞREF Ruşen, “Cumhuriyet Nasıl İlan Olundu” Muhit, sene 2, Aralık 1929, no 14.

7. <https://www.atam.gov.tr/fotograflar/inkilaplar-donemi>.
8. KARPAT Kemal H. , Türk Demokrasi Tarihi, Timaş Yayınları, İstanbul 2017.
9. SELEK Sabahattin, Anadolu İhtilali, Burçak Yayınları, İstanbul 1968.
10. SEMİZ Yaşar, Cumhuriyet’e Giden Yol, S.Ü. Fen Edebiyat Fakültesi Edebiyat Dergisi, 1991, sayı 6.
11. TURAN Mustafa, Siyasi ve Hukuki Açından Milli Mücadele, Berikan Yayınları, Ankara 2011.
12. YALÇIN Edip Semih, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Berikan Yayınları, Ankara 2008.
13. ZABIT CERİDESİ, cilt 5, 2. Basım, Ankara 1942.

BAŞARILARIYLA CUMHURİYETE YÖN VERENLER

İbrahim Refik Saydam
(1881-1942)

Türkiye'nin ilk sağlık bakanı olan Refik Saydam, aynı zamanda Atatürk'le birlikte Samsun'a çıkan dört hekimden birisidir. Refik Saydam İstanbul'da doğmuş ve eğitime Askeri Tıp Okulu'nda başlamış, Almanya'da eğitime devam etmiştir. Saydam, Balkan savaşlarında Antalya ve Çatalca'da kolera hastalığını önlemek için çalışmalar yapmıştır. Daha sonra Kurtuluş Savaşı'nda birçok hastalığın (tifo, tifüs, dizanteri veba ve kolera gibi üzerinde yaptığı çalışmalar dünya tıp literatürüne

girmiştir) aşısı için çalışmıştır. Mustafa Kemal Atatürk ile birlikte Milli Mücadele'ye katılan Refik Saydam, Meclis'te görev almıştır. Daha sonra ise Türkiye'de birçok kurum ve kuruluşun, sağlık kurumlarının açılması, Ankara'da Hıfzıssıhha Enstitüsü'nün kurulması gibi pek çok alanda öncülük yapmıştır.

Cemil Topuzlu
(1866-1958)

Cemil Topuzlu İstanbul'da doğmuş ve eğitimini Askeri Tıp Okulu'nda tamamlamıştır. Daha sonra cerrahi ihtisası yapan Topuzlu, devlet tarafından Paris'e gönderilmiş, orada Jules Pean'ın asistanı olmuştur. Okuduğu okulda da dersler veren Cemil Topuzlu, Haydarpaşa Hastanesi'nde operatör olarak görev yapmıştır. Türkiye'de Cumhuriyetle birlikte, birçok yeni kurum ve kuruluşun açılmasında öncü olan Topuzlu, bu yönde önemli atılımlar kaydetmiştir. Şöyle ki, Zeynep Kamil Hastanesi'nin

sadece çocuklara ait olması için çalışmış ve bu yönde önemli atılımlar sağlamış ve bu hastane tamamen çocuk hastanesi halini almıştır. Bu dönemde II. Abdülhamit'in de özel doktoru olan Cemil Topuzlu, Sivil ve Askeri Tıp Okulu'nun tek tıp tıp okulu olması içinde çalışmalar yapmıştır. İlk defa X ışınlarıyla tedavi yöntemini kullanmıştır. Birçok da eseri bulunan bilim insanının, iki tanede anı kitabı vardır.

Afet İnan
(1908-1985)

Afet İnan Selanik'te 1908'de doğmuş, Balkan Savaşları'ndan sonra Anadolu'ya göçmüş ve babasının görevinden dolayı birçok yerde bulunmuştur. Babasının görevi nedeniyle Antalya Elmalı'da öğretmenlik belgesini alarak, Elmalı Kız Okulu'na öğretmen olarak atanmıştır. Daha sonra 1925 yılında Bursa Kız Muallim Mektebi'ni bitirerek, İzmir'de Redd-i İlhak Okulu'nda göreve başlamıştır. Bu okulda daha sonra Mustafa Kemal Atatürk'le tanışıp onun manevi kızı olmak şerefine nail olacaktır. Dil kursu için Fransa'ya gönderilen Afet İnan, dönüşünde Fransız Kız Lisesi'nde eğitim görmüş ve Ankara'da birçok okulda görevler almıştır. Kendisine yeni kurulan Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nde öğretim görevliliği teklif edilince, Afet İnan yüksek öğrenimini Cenevre'de yapmaya karar vererek, Cenevre Üniversi-

tesi Sosyal ve Ekonomik Bilimler Fakültesi'nin Yakın Çağ ve Modern Tarih bölümüne kaydolmuştur.

Burada İsviçreli Antropolog Eugene Pittard'ın öğrencisi olmuş ve 'Türk Osmanlı Devrinin Ekonomik Tarihi' adlı tezini sunarak 1938'de lisans diplomasını almıştır. 'Türk Halklarının ve Türk Tarihinin Antropolojik Karakteri Üzerine' konulu doktora tezi ile Temmuz 1939'da ise doktorasını tamamlayarak 'Sosyoloji Doktoru' ünvanı almıştır.

Afet İnan'ın ise önemi şuradan gelmektedir. O Türkiye'nin ilk tarih profesörüdür. Diğer bir alanı da sosyolojidir. İnan, Türk Tarihi Heyeti'nin 16 kişilik kurucu üyeleri arasında yer almış ve Türk Tarih Kurumunun kurulmasında öncülük etmiştir. Kendisi aynı zamanda

Atatürk'ün manevi kızıdır.

Halil İnalçık
(1916-2016)

Halil İnalçık 1916'da İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Aslen Kırım Tatarı olan Halil İnalçık, daha sonra İstanbul'dan Ankara'ya gelir ve yükseköğrenimine Ankara Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinde devam eder. Daha sonra doktora tezini 'Tanzimat ve Bulgar Meseleleri' üzerine yapan Halil İnalçık, burada tezinden dolayı büyük bir övgü alır. Öyle ki, zamanın Bulgar elçiliğinde bir heyet Halil İnalçık'ı kutlarlar. Bu dönemlerde UNESCO 'Dünya Tarihi' adlı bir kitap çıkarmaktadır. Halil İnalçık'ta bu kitabın oluşturulmasında görev almıştır. Halil İnalçık'ın şu sözleri ise tarih

biliminin tarafsız-objektif olması gerektiğini vurgulamaktadır.

"Daima belgelere sadık kalın ve asla övünmek için tarihiniz hakkında mübalağa etmeyin." Kendisi ayrıca British Akademisine seçilen tek Türk tarihçisidir. Birçok ödülü de bulunan Halil İnalçık'ın (Türk Tanıtma Vakfı, ODTÜ Mustafa Parlar Vakfı, Sedat Simavi Vakfı, Dışişleri Bakanlığı Yüksek Hizmet Ödülü gibi) birçok eserin de sahibi olduğu tarih sayfaları arasındadır.

Sabiha Gökçen
(1913-2001)

Türkiye'nin ilk kadın savaş pilotu olan Sabiha Gökçen 1913 yılında Bursa'da doğdu. Havacılık eğitimlerine 1935 yılında Türk Hava Kurumunda başladı. Ardından yüksek planörlük eğitimlerini tamamladı. 1936'da Eskişehir Askeri Hava Okuluna girdi ve askeri pilot olarak mezun oldu. Bu başarı hem Türkiye'de hem de dünyada büyük yankı uyandırdı. Kariyeri boyunca 8.000 saat civarı uçuş gerçekleştirdi ve 32 farklı askerî operasyo-

na katıldı. 1996 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde düzenlenen bir törenle "Dünya Tarihine Adını Yazdıran 20 Havacıdan Biri" seçildi. Cumhuriyet tarihinde Gökçen, bu ödüle layık görülen ilk ve tek kadın oldu. Sabiha Gökçen 22 Mart 2001 tarihinde hayata gözlemini yumdu.

Muhsin Ertuğrul
(1892-1970)

Çağdaş tiyatromuzun batılı anlamda kurucusu olarak kabul edilen ve sinema alanında da çok önemli eserler veren Muhsin Ertuğrul 1892 yılında dünyaya geldi. Tiyatro yolculuğuna oyuncu olarak başladı. Ailesinin karşı çıkmasına rağmen Paris'e giderek tiyatro eğitimi aldı. İstanbul'a döndükten sonra oyuncu ve yönetmen olarak çalıştı. Sonrasında Cumhuriyet adına çok önem arz eden İstanbul Şehir Tiyatroları adını alacak olan Darülbedayi'nin kuruluş çalışmalarına destek oldu. Sinema ile ilgilenmeye başladı ve 1921-1924 yılları arasında, Türk Kurtuluş Savaşı'nın ilk belgesel filmi kabul edilen "Zafer Yolları" da dahil olmak üzere altı film çekti. Kurduğu tiyatro topluluğunda öğrenciler için ilk indirimli bilet uygulamasını başlattı. 1927 yılında Darülbedayi'nin sanat yönetmeni oldu ve kuruma bir şehir tiyatrosu kim-

liği kazandırdı. İlk düzenli çocuk oyunlarını başlattı. 1949 yılında yeni kurulan Devlet Tiyatrolarının genel müdürlüğüne getirildi. Şehir Tiyatroları ve Devlet Tiyatroları arasında gidip geldiği uzun ve etkileyici bir kariyere imza attı. Son olarak 82 yaşındayken atandığı Şehir Tiyatroları Genel Sanat Yönetmenliği görevinde semt tiyatrosu, gezici tiyatro, öğle tiyatrosu gibi farklı uygulamalarla adeta bir tiyatro seferberliği başlattı. Değerli sanatçımız 1970 yılında hayata gözlerini kapamıştır. Günümüzde de İstanbul Harbiye'de adıyla anılan Muhsin Ertuğrul Sahnesi pek çok sanat etkinliklerine ev sahipliği yapmaktadır.

Ruşen Eşref ÜNAYDIN
(1892-1959)

18 Mart 1892'de İstanbul'da doğan Ruşen Eşref Ünaydın, Galatasaray Sultanisini ve Darülfünun Edebiyat Fakültesini bitirdi. Yüksek Baytar ve Yüksek Muallim Mekteplerinde Türkçe ve Fransızca öğretmenliği yaptı. Öğretmenliğiyle birlikte çevirmenlikle yazarlık yaşamı başladı. Servetifünun, Türk Yurdu, Donanma, Tedrisat Mecmuası, Dergâh, Yeni Mecmua, Vakit gibi dergi ve gazetelerde söyleşileri ve gezi türünde yazıları yayımlandı. Dönemin genellikle ünlü edebiyatçılarıyla yaptığı söyleşiler büyük ilgi gördü; bunlarla tanındı. 1920'de Ankara Hükümetinin çağrısı üzerine Anadolu'ya geçip "Milli Mücadele"ye katıldı.

Mustafa Kemal Atatürk'ün en yakın çalışma arkadaşlarından olan Ruşen Eşref Ünaydın, Mustafa Kemal'in Gelibolu'daki başarılarını yayımlayan, onun Türk ve dünya kamuoyunda tanınmasını sağlayan gazetecidir. Ruşen Eşref Bey, Atatürk'ün kurduğu Türk Dil Kurumu'nun ilk genel yazmanı (kâtibi umumisi) idi. Kurtuluş Savaşı yıllarında da Atatürk'ün yanında olan Ruşen

Eşref, Türk Devrimine inanan, devrimin yaşama geçmesi için Mustafa Kemal'le birlikte yürüyen aydınlarımızdan biridir.

Atatürkçülüğün ödünsüz savunucuları arasında yer alan Ünaydın, "Röportaj ve mülakat" türlerini Türk yazınına o kazandırmıştır. Bağımsızlık Savaşı döneminde, ünlü yazıncılarla yaptığı bir dizi röportajını, Türk Yurdu dergisi ile Vakit gazetesinde yayımlamış, "Diyorlar ki" adlı yapıtıyla ünlünen Ruşen Eşref Ünaydın, özellikle mütareke ve Kurtuluş Savaşının en karanlık günlerinde yazdığı yazılarıyla toplumu yüreklendirdi. Bağımsızlık savaşı utkuyla bitince, bu kez Türk Devriminin yaşama geçmesi için Atatürk'ün en yakınında oldu. Türk Dil Kurumu'nun kurulmasında görev aldı. Türk Dil Kurumu'nun kuruluşunun önemli tanıklarından biridir; bu coşkulu doğumu "Hatıralar" adlı yapıtında bütün ayrıntısıyla anlatır.

"Türk Dili Tetkik Cemiyeti işlerindeki hatıralarım şöyle başlıyor.

11 Temmuz 1932'de Reiscumhur Mustafa Kemal Hazretlerinin davet iltifatlarını aldım. Akşamüzeri Çankaya'ya gittim. Kendileri birkaç vakittir yeni köşke geçmişlerdi. Yukarı katta, kitap odasının yanındaki çalışma salonunda huzurlarına çıktım. Duvarları krem, döşemeleri de kahverengi bu sade ve büyük salonun orta yerindeki uzun masanın başında oturuyorlardı. O masanın etrafında Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti azaları da vardı. O günlerde ilk tarih kongresi yeni bitmişti.

Şimdi konuştukları:

Gelecek yıla yetiştirilecek büyük kitabın bölümleri nasıl olacağı ve bunları kimlerin yazacağı idi.

Yanılmıyorsam, o akşam orada bulunanlar şunlardı: Âfet Hanım, Yusuf Akçura, Samih Rifat, Riyaseticumhur Kâtibi Umumisi Hikmet, Yusuf Ziya, Hasan Cemil, Sadri Maksudi, Maarif Vekâleti Talim ve Terbiye Dairesi Reisi İhsan, Hamit Zübeyr, Hüseyin Namık beyler, bir de Macar Profesör Zayti Ferenc.

Tarih konuşması bitmek üzere iken Gazi Mustafa Kemal oradakilere sordular:

-Dil işlerini düşünmek zamanı da gelmiştir. Ne dersiniz?

Maarif Vekâleti bütçesinden tahsisatı kesildiği 1931 Temmuzundan beri, eski Dil Encümeni artık çalışmıyordu. Harf inkılabının hızından doğan bu kaynağın yeni bir varlık göstermesi çok yerinde olacaktı. Onun için, Reisicumhur Hazretlerinin yüksek düşüncesi sevinçle karşılandı. Gazi Hazretleri,

- Öyle ise Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti gibi bir de ona kardeş bir dil cemiyeti kuralım. Adı Türk Dili Tetkik Cemiyeti olsun, buyurdular.

Yeni cemiyetin ne gibi işlerle uğraşacağı görüşüldü. Sonunda Reisicumhur Hazretleri kendi eli ile şu resmi çizdi:

(Atatürk'ün çizdiği resmi Ruşen Eşref açıklar.)

Çalışmanın çerçevesi ortaya çıkmıştı. Cemiyetin iki büyük kolu olacaktı; biri filoloji ve lengüistik, biri de Türk Dili.

Filoloji ve lengüistik, hem doğrudan doğruya bu bilgilerle, hem de bu bilgiler yollarından Türk dili ile uğraşacaktı.

Türk dili kolunun üç bölümü ise, lûgat-ıstılah, gramer-sentaks ve etimoloji bakımından Türk dilini tetkik ve tespit edecekti.

Reisicumhur Hazretleri,

- Yarın hükümete bir istida verip cemiyetin iznini almalı. Fakat bunun için daha önce bir reis, bir de umumi kâtip seçmeli. Ben her ikisini de burada, aramızda görüyorum, dediler.

Eli ile Samih Rifat Beyi göstererek,

- Zatiâliniz bunun reisliğini alırsınız, buyurdular. Umumi Kâtipliğe lütfen beni münasip gördüler.

- Şimdi iki âza için de iki arkadaş düşünürsünüz, dediler. Samih Rifat Bey ve ben, bize çok şerefli bir iş emreden Reisicumhur Hazretlerinin yüksek teveccühüne teşekkür ettik. Âzalar için Yakup kadri Beyle Celal Sahir Beyi söyledim.

- Pekeyi, dediler. Celal Sahir Bey veznedarlığa, Yakup Kadri Bey de âzalığa seçildi. Reisicumhur Hazretleri,

- Zannederim şimdilik Türk Tarihi Tetkik Cemiyetinin nizamnamesini alırsınız. Lazım gelen yerlerine cemiyetinizin adını ve gayesini yazarsınız. Yenisini sonra düşünürüz, dedi.

Böylece millete yararlı birçok iş gibi Türk Dili Tetkik Cemiyeti de GAZİ MUSTAFA KEMAL'in başından doğdu.

Hemen ertesi günü, 12 Temmuz 1932'de İçişleri Bakanlığına şu dilekçe verilir:

"Dahiliye Vekâleti Celilesine,
Muhterem Efendim,

Türk dili hakkında tetkikat ve neşriyatta bulunmak maksadiyle ve merkezi Ankarada Halkevi binasındaki dairede bulunmak üzere Türk Dili Tetkik Cemiyeti adıyla ilmi bir cemiyet teşkil edilerek nizamnamesi merbuten takdim kılınmıştır. Cemiyet İdare Heyeti azalarının isimleri ve imzaları arizamızın altında yazılıdır. Cemiyetin mesul Murahhası ve umumi kâtibi Afyon Karahisar Mebusu Ruşen Eşref Beydir. İcap eden resmi muamelenin ifasına müsaade buyurulması rica olunur, efendim.

Türk Dili Tetkik Cemiyeti Reisi Çanakkale Mebusu Samih Rifat Umumi Kâtip Afyon Karahisar Mebusu Ruşen Eşref Âza ve Veznedar Zonguldak Mebusu Celal Sahir, Âza Manisa Mebusu Yakup Kadri"

Bu başvuru Dernekler Yasası gereğince Emniyet İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilmişti. Derneğin tüzüğü, amacı ve kurucuların kimlikleri açısından bir sakınca bulunmadığı saptanmış ve hemen ertesi 13 Temmuz günü çalışmalara başlanması için gereken izin belgesi verilir.

Türk Dili Tetkik Cemiyeti o yılın şubat ayında açılan Ankara Halkevinde ayrılan bir odada çalışmalara başlamıştı. Atatürk 15 Temmuzda yazlık çalışmaları için Yalova'ya hareket ederken trende yanına aldığı Samih Rifat ve R. E. Üneydın ile dil sorunlarını konuşmuştu. İstanbul'da toplanması öngörülen kurul-tay, yani genel kurul hazırlıkları ile uğraşan Üneydın, ağustos sonlarında Yalova'ya gittiğinde karşılaştığı durumu, "Gazi Hazretlerini eski, yeni yerli, yabancı kamuslardan (sözlüklerden) öz Türkçe sözler aramakla, filoloji ve lengüistleri ortaya koymakla meşgul gördüm" diye aktarmaktadır.

Ruşen Eşref, Yalova'ya gittiğinde Samih Rifat'ı göremez. Çünkü Türk Dili Tetkik Cemiyetinin Başkanı Samih Rifat'ın hastalığı ilerlemiş, başkan evine kapanmak zorunda kalmıştır. Ruşen Eşref şöyle sürdürür anılarını:

Gazi Hazretleri, Dil Cemiyetinin çalışması içinde, gene kendi kurduğu Tarih Cemiyetinin çalışması işinden büsbütün ayrı bir usul tutmuştu. Tarih işinde yaptığı programa göre önce tez kurulup yazılanlar bilirlere gönderilerek tenkitleri istenmişti. Sonra tarih muallimleri ile tarihçilerden mürekkep büyük bir mütehassıslar kongresi toplanmıştı. Dil işinde ise çizdiği program şu idi: Önce kurultayı toplamak, tezi orada anlatmak, dil mütehassıslarının, ediplerin, şairlerin, gazetecilerin, muallimlerin düşüncelerini dinlemek, bütün milleti kendi dilinin işlerinde alakalandırmak, nizamnameyi, programı kurultayda konuşturmak... Merkez heyetini ona seçtirmek, sonra hızla çalışmaya geçmek.

26 Eylül 1932'de de Birinci Türk Dili Kurultayı başlar. Yaklaşık on gün süren kurultay Ruşen Eşref'in şu coşkulu konuşmasıyla biter: Büyük Önder, Aziz Dinleyenler, İlk Türk Dil Kurultayı bugün sonuna eriyor. Böyle büyük ve tarihi bir vazifeyi gören kurultayı saygı ile

selamlarım. Güzel İstanbul'a ne mutlu ki Harf İnkılabı ilkin onda hazırlanmıştı. Dil İnkılabının ilk hızı da şimdi onda başlıyor.

Arkadaşlar!

On gün her biri saatlerce süren celselerde Vekil Bey, âlimler, edipler, şairler, münekkittler, dildiler, gramerciler, istilahçılar söz aldılar; derin düşüncelerini söylediler. Özlü bilgilerini anlattılar. Bunları bu salondakiler dinlediği gibi, havaları aşarak yurdun dört bucağına sesimizi duyuran demir ağızlar (radyo) önüne toplanmış bütün yurttaşlar da dinlediler. O yurttaşlar ki, Kurultayımızı kutlamak için yolladıkları binlerce tel yazıları, göreceğiniz gibi bir millet sesi idi.

Önümüzde daha zaman olsaydı; kadın erkek nice hatibin birbirinden değerli sözlerini dinleyecektik. Onların söylenmemiş olması, söylemek istedikleri şeyin duyulmayacağı demek değildir.

Umumi kâtiplik, elindeki yazıları umumi merkez heyetine verecektir. Bunlar ilerde bastırılıp yayılacaktır. Böylece kurultaya yurdun dört bucağından getirilmiş olan hiçbir armağan sayılmadan unutulmuş, sunulmadan saklanmış olmayacaktır.

Arkadaşlar,

Bütün hatiplerin sözleri kurultay programının yedi maddesi üzerinde toplandı. Bu program, Türk dilini üç zaman içinde düşündürüyordu. Dilimizin dünü, bugünü, yarını. Onun için diyebilirim ki, bu program, tarihi ve coğrafyası olan bir programdır. Çünkü Türk dilini zaman ve mekân içinde göz önüne koyuyordu. Gördük ki Türk dili genişlikten yana Asya'nın göbeğinden, Büyük ve Atlas Okyanuslarının kıyılarına, Hint Okyanusunun kıyılarından Finlandiya Körfezi kıyılarına kadar yayılmış bir ummandır. Derinlikten yana ise, insan zekâsının en ıraklardaki belirtisine kadar gider uçsuz bucaksız bir yoldur.

Gördük ki dilimiz, tarihin en ilk izlerinin de ötesine varabilen devirlerdeki büyük muharebetlerin dili olmuştur. En ilk ve eski kültürlerin dili olmuştur. En ilk zaferlerin dili olmuştur. Bugünkü lengüistiğin kök diye baktığı Sanskritçe, Yunanca, Latince gibi dillerin de daha kökünde duran bir dil... Sümerce, Etice gibi ilk ön Asya medeniyetlerinin de dili olsa gerek...

Bu kadar uzak benliği olan dilimiz Fatihlerin orduları ile medeni alışverişlerin yolu ile eski yeni dünyaları kaç boy dolaşmış, kendi varlığından nice izler bırakmış... O pek yakın bir geçmişte bile Afrika'nın Cezayirinde, Sudanında; Avrupa'nın Nemçe sınırlarında konuşuluyordu.

Bugün bile onun coğrafyası her dilin çözemeyeceği çizgileri çok ötelere aşmaktadır. O, hâlâ Balkanlardan Hint sınırlarına, Çin içerlerine, buzlu istep derinliklerine kadar her yerde konuşuluyor.

Onun her bir lehçesi bir diyarı tutmuş, bir iklimi benimsemiş, orada kendinden olmayan dillere göğüs geriyor. Birçok yerde mektepsiz, bakımsız kalsa da halkın bağrında bir ruh zırhına bürünmüş olarak diri duruyor. Türkçe: Buyrukların dili, yurt, yapı kuralların dili; ülkeler gibi denizleri de şanla aşmışların dili; toprağı işleyenlerin dili; beyinleri uyandıranların dili; sevgilerin dili; sızılarının dili...

Türkçe: Analarımızın dili; anadil, diller güzeli... Yerine göre kılıçtan keskin, çelikten sert, kayadan sarp, boradan hızlı, bürümcükten ince, kelebekten uçucu, çiçekten renkli, kokudan tatlı, altından parlak, sudan duru Türkçe...

Coşkunların hızını, dertlilerin iç sızısını, delikanlıların sevgisini, inanını, güler yüzlü kızların kıvraklığını, babaların öğütlerini, annelerin yumuşak yürekliliğini, kızgınlara öfkesini, kırgınlara iniltisini, şenlerin şakasını, göklerin ıraklığını, suların canlılığını, ay ışıklarının oynaklığını, güneş parıltısının keskinliğini, iç yaşayışlarımızı da dış yaşayışımız gibi her dilden duygulu anlatan Türkçe... Bize hayatı anlatan, hayatı kendisi ile anladığımız Türkçe...

Bizi birbirimizle anlaştıran; dünya milletleri içinde bize şanlı ve belirli bir varlık veren Türkçe...

İşte bu kurultayda on gündür onun başından geçenleri, onun uğradığı bakımsızlıkları, onun kendisinde kalan zenginliği, onun ileride alacağı gurbüzlüğü düşündük.

Onu ilk defadır ki bu kadar toplu, bu kadar sürekli, bu kadar candan düşünüyoruz. Yarına bir abide yüceliğinde geçecek bir vesika, bir kitap bıraktık. Yeni bir Turfan abidesi...

Tarih en büyük düşünce hareketlerinin belirti noktaları dile Perikles devrinden, Augustos devrinden, rönesanstan, On Dördüncü Louis devrinden, Büyük Frederik devrinden bahseder. Bunlara adını verenlerin bunlarla ne kadar uğraştıkları ise çok belli değildir. Fakat bu devirlere eş bir devir de biz yaşıyoruz. Mustafa Kemal devrinin düşünce hamleleri bizim için onlardan çok uyarıcı ve başarılıdır.

Adını taşıyacak devrin ilk başında o kendisi, Mustafa Kemal duracaktır. Sakarya'da, Dumlupınar'da olduğu gibi, şapkada da harfte de, tarihte de dilde de baş o olmuştur. Bunlarda onun hizmetinde çalışmış olanlar, bahtın eliyle alınları sığazlanmış fanilerdir. Bu abidelerin usta başı yalnız odur.

Bu program da odur. Bu program Mustafa Kemal'in bir meseleyi nasıl düşündüğünün grafiğinden başka nedir? Bir davayı bütün gerçekliği ile göz önüne getirmek, onu zaman ve mekân içindeki yerine, sırasına koymak, beynin laboratuvarında inceden inceye elenip dokunmuş bu işin nasıl bir iş olduğunu görmek, göstermek, düşünceleri o iş etrafında bir araya toplamak, o işten çıkan neticeleri ilerisi için hedef edinmek: İşte Mustafa Kemalce düşünüş bu demektir.

Bu kurultayın programı da bu cemiyetin kurulması gibi o biçim düşünüşün bir örneğidir. Mustafa Kemalce düşünmek demek, tahlil ve terkip etmek, şuurlaştırmak, nizamlılaştırmak, sistem haline komak demektir. Bu usul Çanakkale'den dil kurultayına kadar aynı hızı ve sırayı gösterir.

Yaptığı işlerin hiçbiri kolay değildi. Onun ve hepimizin bu sarayda oturması için önce onun yıkılmış Türkiye'yi, verilmiş İstanbul'u kurtarması gerekti. Onun da bizim de İstanbul'da oturabilme-

miz için yeni Türkiye'nin kurulması gerekti! Her biri tarihte bir büyüğe sonsuz şan olacak bu dev işlerinin her birinden sonra, o, artık yeter deyip dinlenseydi, hangimiz ona, yoruldu diyecektik. Fakat o, bizi kamaştıran her büyük işi kendinin bir gün işi gibi görüyor. Vazifesini bitmiş saymıyor. Bu dünyada hangi işi görmeye geldiğini yalnız o biliyor. Onun için ömrün bütün çizgileri içine bir milletin asırlarını sığdırıyor. Çağlayan akıyor. Ondan bütün tarlalarımıza bolluk, bütün karanlıklarımıza ışık, bütün makinelerimize hareket almak bizim borcumuzdur. Bizim yurdumuzda onun gibi bir kuvvetimiz bulunması, bizim bahtımızdır.

Bugüne kadar dağınık dilekler, geçici özle-yişler, büyük emeller şuradan buradan beliren birer sızıntı idi. O, işi eline aldığı günden beri ise umumi bir şuur oldu, bir nizam, bir sistem oldu; milletleşt, devletleşt, yeni ve engin bir hız aldı!

Ey bizden daha genç olanlar! Bu emekler, bu dilekler sizler içindir! Bu dille sizler, ne mutlu, bizlerden daha çok ve güzel konuşacaksınız. Hele an-ların kucağında ilk sözleri öğrenen Türk çocukları! Ah sizin konuşacağınız, sizin yazacağınız Türkçeyi duysaydım! Sizin ve sizin çocuklarınızın ağzında Türkçe kim bilir ne güzel, ne duru bir varlık olacaktır! Onu yarınki dâhi sanatkarlar kim bilir daha ne imrenilecek yeniliğe ve güzelliğe yükseltecektir. On-lar da unutmasınlar ki, bu yolu onlara ilkin Mustafa Kemal açtı.

Böyle bir yolun başında bulunmuş olduğunuz için bahtlısınız arkadaşlar, hem de Mustafa Kemal'i görerek, reylerinizle açtığınız yolun güzelliğini gö-rerek...

KÜLTÜR-EDEBİYAT KATEGORİSİ

HALİDE EDİP ADIVAR

(1884-1964)

Türk edebiyatının kadın yazarları arasında adını sıklıkla duyduğumuz, eserleriyle kalbimize dokunan, Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatının önemli isimlerinden biri olan Halide Edib Adıvar cumhuriyet dönemine damga vuran yazarlardan bir tanesidir.

Bugün yazar, akademisyen, öğretmen, siyasetçi gibi sıfatlarla andığımız Halide Edib Adıvar, 1884 yılında İstanbul'da, yıllar sonra kitabına ismini verecek olan mor salkımlı evde doğuyor. Küçük yaşta annesini kaybeden Adıvar ilk gençlik yıllarını, ileride edebiyat hayatını da etkileyecek olan anneannesinin yanında geçiriyor. Eğitim hayatına Üsküdar Amerikan Kız Koleji'nde başlayan Adıvar; okulda edebiyat, felsefe, matematik, Fransızca, musiki gibi alanlarda eğitim alıyor.

Halide Edib, 1919 yılında İstanbul halkını ülkenin işgaline karşı harekete geçirmek için yaptığı konuşmaları ile zihinlerde yer etmiş hatiptir. Kurtuluş Savaşı'nda cephe- de Mustafa Kemal'in yanında görev yapmış bir sivil olmasına rağmen rütbe olarak savaş kahramanı sayılmış-

tır. Savaş yıllarında Anadolu Ajansının kurulmasında rol alarak gazetecilik de yapmıştır.

II. Meşrutiyet'in ilanı ile birlikte yazarlığa başlayan Halide Edib; yazdığı yirmi bir roman, dört hikâye kitabı, iki tiyatro eseri ve çeşitli incelemeleriyle Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemleri Türk edebiyatının en çok eser veren yazarlarından. Sinekli Bakkal adlı romanı, en bilinen eseridir. Eserlerinde kadının eğitilmesine ve toplum içindeki konumuna özellikle yer vermiş, yazıları ile kadın hakları savunuculuğu yapmıştır. Birçok kitabı sinemaya ve televizyon dizilerine uyarlanmıştır.

1926 yılından itibaren yurt dışında yaşadığı 14 sene boyunca verdiği konferanslar ve İngilizce olarak kaleme aldığı eserler sayesinde zamanının dış ülkelerde en çok tanınan Türk yazarı olmuştur.

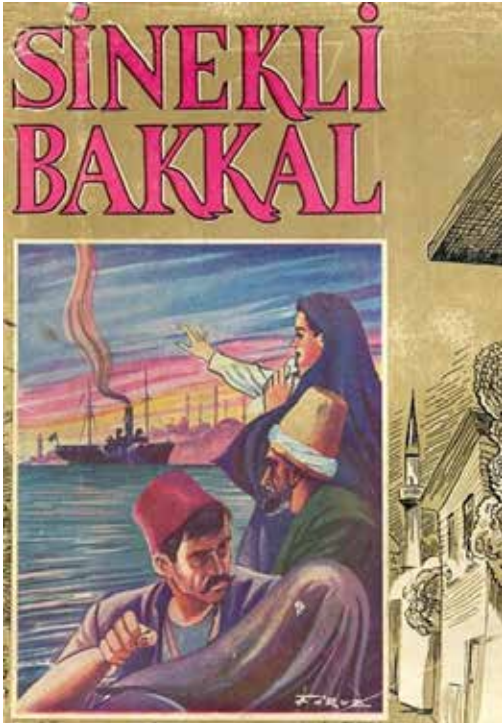
İstanbul Üniversitesinde edebiyat profesörü olan Halide Edib, İngiliz Filoloji Kürsüsü Başkanlığı yapmış bir akademisyen; 1950'de girdiği TBMM'de ise milletvekilliği yapmış bir siyasetçidir.

ATEŞTEN GÖMLEK

Cepheye gönüllü olarak gitmiş bir kadın olan Halide Edib'in 1923'te yazdığı kitabı Ateşten Gömlek, savaş yıllarını anlatan bir roman. Kurtuluş Savaşı sırasında hem bacaklarını kaybeden bir genç olan Peyami, Ankarada bir hastaneye kaldırılıyor. Peyami, 4 Kasım ile 17 Aralık 1921 arasındaki dönemden aklında ka-

lanları hatıra şeklinde kaleme alıyor ve roman aslında Peyami'nin hatıra defteri okunuyormuş şeklinde ilerliyor. Kurtuluş Savaşı'nın izlerini, savaş dönemindeki aşkları ve bu aşkların nasıl ateşten birer gömleğe dönüştüğünü okuyoruz bu eserde.

SİNEKLİ BAKKAL

Halide Edib'in 1936 yılında yayınlanan romanı Sinekli Bakkal, İstanbul'un ara mahallerinde yaptığı öğretmenlikler sırasında şahit olduklarından yola çıkarak yazdığı, II. Abdülhamit döneminde geçen, doğu-batı sentezi üzerine kurulu toplumsal bir roman. Bir imamın kızı olan Emine'nin ve babasının onunla evlenmesini istemediği eşi Kız Tevfik'in çocuğu olarak dünyaya gelen Rabia'nın hayatını dönemin şartlarıyla birlikte okuyoruz kitapta. Mu-

siki eğitimi alan Rabia, dönemin en zenginlerinden olan Selim Paşa'nın konağında, Selim Paşa'nın eşine musiki dinletileri yapmaya başlıyor. Bu konağa Rabiadan haricinde İtalyan piyanist, Vehbi Dede ve Mevlevi adında müzisyenler de geliyor. Derken, konu iyiden iyi geliyor. Halide Edib'in mistisizmden, batı tarzı eğitimden, mevlevilikten bahsettiği bu eseri mutlaka okumanızı öneriyoruz.

ESERLERİ

Roman

- 1909: Heyulâ, Raik'in Annesi
 1910: Seviyye Talip
 1912: Handan, Yeni Turan
 1913: Son Eseri
 1918: Mev'ud Hüküm
 1923: Ateşten Gömlek, Vurun Kahpeye
 1924: Kalp Ağrısı
 1928: Zeyno'nun Oğlu
 1936: Sinekli Bakkal
 1937: Yolpalas Cinayeti
 1939: Tatarcık
 1946: Sonsuz Panayır
 1954: Döner Ayna
 1958: Akile Hanım Sokağı, Kerim Usta'nın Oğlu
 1959: Sevda Sokağı Komedyası
 1961: Çaresaz
 1963: Hayat Parçaları

Hikâye

- 1911: Harap Mabetler
 1922: Dağa Çıkan Kurt
 1963: İzmir'den Bursa'ya
 1974: Kubbede Kalan Hoş Seda
 Anı
 1962: Türkün Ateşle İmtihanı
 1963: Mor Salkımlı Ev

Oyun

- 1916: Kenan Çobanları
 1945: Maske ve Ruh

**HALİDE EDİP
ADIVAR**

(1884-1964)

Makale: Selma DÜNDAR – Türkçe Öğretmeni

- KAYNAKÇA
 1. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi 20, 1 (2013) 1-12.
 2. Wikipedia.
 3. Atatürk Ansiklopedisi.

ÇANKAYA: ATATÜRK DEVRİ HATIRALARI

Çankaya: Atatürk Devri Hatıraları, Falih Rıfkı Atay'ın Mustafa Kemal Atatürk'ün yaşamını ve Türk Kurtuluş Savaşı'nı anlattığı anı türündeki eseridir.

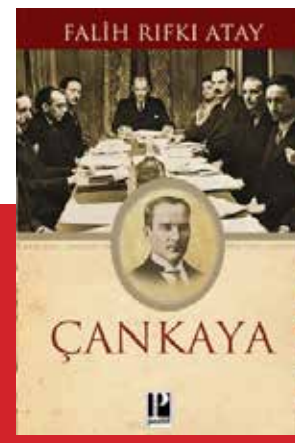
Yazarın kitabın önsözünde de belirttiği gibi, Falih Rıfkı Atay'ın Atatürk Devri ile ilgili anılarını daha önce 1952 yılında Dünya gazetesinde yayımlamıştır. Yazarın ön sözde belirttiğine göre bu eserin önceki basımında iki eksiği vardır. Bunlar:

- Atatürk devrini bilenler için olması,
- O günlerde sırasız sayılabilecek bazı olayları açıklamamak.

Yazar, bu iki eksiği tamamlayarak bu anılarını Çankaya adlı eserinde yayımlamıştır.

Atatürk'ün çok yakınında ve sürekli bulunduğundan çok sayıda ve birinci elden anılar ve izlenimler sunan bu kitap ilk olarak 1952 yılında Dünya gazetesinde çıkan yazıların genişletilmiş halidir. Yazar 1968'de yenilenmiş haliyle okurlara sunmuştur.

Çankaya; Atatürk'ü doğumundan okul yıllarına, savaştığı cephelerden yaptığı inkılaplarla, tartışma sofralarından insani yönlerine kadar her detayı anekdotlara yer vererek anlatan muazzam bir çalışma. Her Türk vatandaşının mutlaka okuması gereken ve Türkiye'nin dönüşümünü anlamana yardımcı olan çarpıcı bir eserdir.

Özeti:

Mustafa Kemal Atatürk, Balkanlar'da, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde oldukça karışık bir siyasi ortamda, devletin beka sorununun yaşandığı ve iliklerine kadar hissedildiği bir coğrafyada doğup büyü müştür. Çocukluğundan başlayarak mevcut durumdan ve yıkılma tehlikesinden nasıl kurtulacağını düşünmüş ve hedeflerini bu doğrultuda belirlemiştir. Çocukken askeri üniformalı bir arkadaşını görmüş ve bu kıyafete bayılmış, bu yüzden askerlik mesleğini seçmiştir.

Çanakkale cephesindeki büyük kahramanlığının ardından tanınırlığı artan Mustafa Kemal, Anadolu'nun işgal edildikten sonra ki dönemde kurtuluş için çareler aramış ve fırsat buldukça yaşattığı Türk devletini kurmak için harekete geçmiştir. Onun idealinde. Milli mücadelenin zaferi ile bu ideali maddi olarak gerçekleştirmiştir. Bundan sonra yapılacak iş, yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'ni manevi olarak ilerletmek, muasır devletler seviyesine yükseltmek ve Batı medeniyetini Türk milletine benimsetmektir. Bu konu milli mücadeleyi kazanmak kadar önemlidir.

Cumhuriyetin kuruluşunu takip eden süreçte hilafet kaldırılmış ve eğitim, öğretim birliği kanunu çıkarılmıştır. Daha sonra toplumsal hayatta devrimler yapılmaya çalışılmıştır. Türk milletinin şartlandırılmasını, gerici zihniyetin yıkılmasını ve bu milleti medenileştirmeyi sağlayacak şapka kanunu, harf devrimi ve diğer inkılaplar bu döneme denk gelmiştir.

Falih Rıfkı Atay, Birinci Dünya Savaşı sırasında Mustafa Kemal ile tanışmış ve Milli Mücadele'den sonra İzmir'de Atatürk'ün sofrasına oturmuştur. Bundan sonra Atatürk'e en yakın isimlerden biri olur. Böylece Mustafa Kemal Atatürk'ün insani yanını anlattığı anekdotlardan anlamak mümkün olmuştur.

Falih Rıfkı Atay'a göre Mustafa Kemal Atatürk, çocukluğundan beri gözleri yüksekte olan biridir. Sonunda bunu başararak yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin en yüksek makamına geldiğinde, bunu kişisel çıkarları için değil, Türk milletinin hizmetinde kullanır. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra İtalya ve Almanya gibi ülkelerde iktidara gelen politikacıların askeri üniforma giydiği bir dönemde, aslen asker olmasına rağmen askeri üniformasını çıkarmış ve Türk halkını uygarlaştırmak için çok çalışmıştır. Bu arada birçok gerici, devrim muhalifi ve iktidarı ele geçirmek isteyenlerle mücadele etmiştir.

Mustafa Kemal, ideal devletini kurmak için birçok kez kendi duyguları ve zevklerini bir kenara koymuş ve doğru olduğunu düşündüğü şey için kendisine rağmen yapmaya çalışmıştır. Örneğin, Türk müziğini çok sevmesine ve sadece temel düzeyde Batı müziğine aşina olmasına rağmen, okullarda çocuklara sadece Batı müziğinin öğretilmesini emreder. Tamamen akılcı ve gerçekçi bir devrimci ve liderdir.

KÜLTÜR-EDEBİYAT KATEGORİSİ

Falih Rıfki Atay (26 Aralık 1893, 25 Ocak 1894 veya 26 Aralık 1894[not 1], İstanbul - 20 Mart 1971, İstanbul), İstiklâl Madalyası sahibi Türk yazar, gazeteci ve milletvekili. Cumhuriyet döneminin en etkin gazetecilerinden biridir. Mustafa Kemal Atatürk'ün başyazarlığını yapmıştır. 1920'de Millî Mücadele'yi destekleyen yazıları sebebiyle Damat Ferit Hükûmeti tarafından "behemehâl idam edilmek" ihtarı ile Nemrut Mustafa Paşa divanıharbine teslim edildi. İkinci İnönü Zaferi'nden sonra kurtuldu. İzmir'in kurtuluşundan sonra Yakup Kadri ile beraber İzmir'e gitti. Mustafa Kemal Paşa ile tanışıp dostluğunu kazanan Falih Rıfki Bey,[3] özellikle Atatürk'ü yakından tanıtan anılarıyla ünlendi. Atatürk'ün ölümüne kadar onun başyazarı olarak kaldı. 1923-1950 yılları arasında milletvekili olarak siyasette yer aldı. Cumhuriyetin kurucusu Atatürk'e yakınlığı nedeniyle çok önemli olaylara tanıklık etmiş ve kişisel tarihi cumhuriyet tarihi ile özdeşleşmiştir.[4] Ayrıca Atay, Türkiye'de Türk basınında sansürün kaldırılmasının yıl dönümü olarak her yıl 24 Temmuz tarihinde düzenlenen Basın Bayramı'nın tarihini ortaya atmıştır. [5]

İstanbul Darülfünun Edebiyat Fakültesi mezunudur. 4. Ordu Komutanı Emir Subaylığı, Bahriye Nezareti Hususi Kalem Müdür Yardımcılığı, Hâkimiyet-i Milliye, Milliyet, Ulus, Akşam gazeteleri başyazarlıkları, yazarlık, TBMM II, III ve IV. Dönem Bolu, V, VI, VII ve VIII. Dönem Ankara Milletvekilliği ile II ve III. Dönem Divan-ı Riyaset Kâtipliği, Divan-ı Riyaset İdare Memurluğu ve IV. Dönem Uluslararası Parlamentolar Birliği Türk Grubu Üyeliği yapmıştır. Evli ve bir çocuk babasıydı.[6]

Falih Rıfki Altay 1923'den 1938'e kadar Atatürk'ün yanında bulunmuş, onun yaşadıklarını bizzat kendisinden dinlemiş ve hatta birçoğuna şahit olmuş devrin önemli gazetecilerindendir.

Makale: Billur BABUR – Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

1. Şirin, Funda Selçuk (2009). “Falihi Rifki Atay (1893-1950)”. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü doktora tezi. 31 Aralık 2022 tarihinde kaynağından arşivlendi.

2. a b Selçuk, Mustafa (26 Eylül 2012). “Falihi Rifki Atay’ın Biyografisinin e Katkı”. Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi. 44 (44): 197-208. ISSN 1015-2091.

3.Sakarya Ekonomi Dergisi (SATSO), Sayı: 66, Sayfa: 21

4.a b “Edebiyatsanat.com Falihi Rifki Atay maddesi”. 5 Eylül 2009 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 1 Haziran 2010.

5.“24 Temmuz Gazeteciler ve Basın Bayramı”. istanbul saglik. 6 Ekim 2013 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 24 Temmuz 2013.

6.”TBMM Albümü”. tbmm.gov.tr. 29 Ekim 2012. 11 Nisan 2015 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 15 Temmuz 2013.

https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87ankaya:_Atat%C3%BCrk_Devri_Hat%C4%B1ralar%C4%B1
<https://www.turkedebyati.org/cankaya-falih-rifki-atay/>
<https://kitapdiyari.com.tr/gunluk-ani/cankaya/>
https://tr.wikipedia.org/wiki/Falih_R%C4%B1fk%C4%B1_Atay

YÜZÜNCÜ YILA ÖZEL RÖPORTAJ

Cumhuriyetimizin 100. yıl etkinlikleri kapsamında Sayın Soner Arıca'yla çok kıymetli bir röportaj gerçekleştirdik. Ne mutlu bize ki cumhuriyetimizin 100. yılını kutluyoruz.

Gül Özalp: Sayın Soner Bey öncelikle okulumuza hoş geldiniz. Bu yoğun takviminizde bizlere vakit ayırdığınız için teşekkür ederiz. Müsaadenizle ilk sorumuzu yöneltiyorum:

**Cumhuriyet sizin için ne ifade ediyor?
Cumhuriyet demek ne demek?**

Soner Arıca: Öncelikle böyle bir programa dahil olduğum için çok mutluyum. Cumhuriyeti birkaç kelime veya kavrama sığdırmak çok zor. Bu sebeple ki 100. Yıl Marşı'nı kaleme aldım. Marşta duygularımı özetin özeti şeklinde ifade etmeye çalıştım. Tabi ki burada en öne çıkan kavramın "özgürlük" olduğunu dile getirebiliriz.

günümüzle kıyaslayınız." desem neler söylemek istersiniz?

Soner Arıca: Sadece müzik kültürünü değil daha kapsamlı konuşmak gerekirse her şeyin dönüştüğünü ifade edebilirim. Her şey değişime uğramaya, revize olmaya mecburdur. Yenilikleri takip edebileceğimiz kanallar çoğalıyor. Algılar değişiyor, teknoloji değişiyor, duyguların ortaya çıkış şekli değişiyor.

Sadece burada önemli olan şey şu: Başlık sanatsa sanatı sanat yapan ölçüler belli. Yani bu ölçüler içinde tüm yenilikler uygulanmalı.

Gül Özalp: Eğer Atatürk'le bir şarkı seslendirecek olsaydınız bu ne olurdu?

Soner Arıca: Şahane bir soru olmuş. Atatürk'ü birlikte andığımız bir türkü var. Rivayet mi bunu da tam bilmiyorum ama İki Keklik türkü eşleştirmesi hoşuma gidiyor. Aslında Fikrimin İnce Gülü de çok özel. Keşke böyle bir şansımız olsaydı. Ama ben bizi duyduğunu düşünüyorum. Bence çok şanslıyız çünkü onun bize emanet ettiği cumhuriyet çerçevesi içinde yapabildik bunları. Eğer Ata'm olmasaydı ben de şarkı söyleyemeyecektim.

Gül Özalp: Soner Bey 100. yıla ait çok özel ve coşku dolu bir marş yazdınız. Bu marş nasıl şekillendi? Oluşum aşamasında neler hissettiniz?

Soner Arıca: Geçen yıl 29 Ekim'de bir konser veriyordum. Konserin finalinde hep belli marşları söylüyoruz. "Niye yeni bir marş daha olmasın?" diye düşündüm. Sonra zaman içinde gelişti de gelişti. Ben çocukların enerjilerinden, yolculuklarından çok etkileniyorum. Kendimi bu yolculukta sorumlu da hissediyorum çünkü sanat yapıyorum. Dolaylı da olsa bir sorumluluğum var. Biraz daha görünür kılmak için bir fotoğraf çerçevesi gibi duvara asmak istedim.

Gül Özalp: Şimdi sizi çocukluğunuza, okul yıllarınıza götürelim. Sizin çocukluğunuzda kutlanan 29 Ekim'le günümüzde kutlanan 29 Ekim arasında nasıl bir fark var?

Soner Arıca: Sadece milli değil dini bayramlar için de cevaplamak gerekirse artık çok değişik kutlamalar yapılabilir. Bunlar aslında çok hassas söylemler. Hayat bu kadar hızlıyken bazı şeyler revize edilebilir. Mesela ben bir kasabada doğdum. Orada hayat biraz daha sakin akıyordu. Mahalledeki herkesin her etkinliğe -bu düğün veya yas da olabilir- hazırlanacak daha fazla zamanı oluyordu. Dolayısıyla heyecanı da daha fazla oluyordu. Yani daha gözle görülür oluyordu. Ben şunun olması gerektiğini düşünüyorum: İnsanlar kendi aralarında, balkonlarda, salonlarında, bahçelerinde o duyguyu gerçekten hissedebilmeli. Yani bunun her zaman sahada olması gerekmiyor. Hava şartlarından dolayı büyük bir meydana büyük bir etkinlik yapamadıysak bile içimizdeki duygunun büyüklüğüyle o coşkuyu hissedebilmeliyiz. Ben şekilden ziyade hissiyata önem veriyorum. Önemli olan bu duyguyu kalpte nasıl büyüttüğümüz.

Gül Özalp: Keyifli sohbetiniz için teşekkür ediyoruz.

THE REPUBLIC OF TURKEY

The Republic of Turkey stands as a testament to the transformative power of vision and progressive thinking. Established on October 29, 1923, under the leadership of Mustafa Kemal Atatürk, the Republic marked a departure from the Ottoman Empire's centuries-old traditions and paved the way for a modern, secular, and democratic state.

At its core, the establishment of the Republic aimed to redefine the very fabric of Turkish society. One of its fundamental pillars was the introduction of sweeping reforms targeting various aspects of life, including social, cultural, political, and economic spheres. These reforms aimed not only to modernize but also to Westernize Turkey, aligning it with the values and systems prevalent in Europe.

Today, the Republic of Turkey stands as a bridge between the East and the West, embodying a unique blend of cultural heritage and contemporary values. Its achievements in various fields—be it in economics, politics, or social development—serve as a testament to the enduring legacy of the Republic

The republic regime is practiced in many countries. For instance, countries such as France, Germany, Italy, the United States, Brazil, and India have embraced a republican form of governance. In these countries, heads of state are typically elected and serve for specific terms.

To sum it up the Republic of Turkey stands as an example of, fostering progress, and shaping its destiny against all odds - a legacy that continues to inspire generations and will continue to do so for years to come.

TURKEY'S 100'TH ANNIVERSARY

-PRIDE OF THE CENTURY-

The Republic of Turkey, whose foundations were laid on October 29, 1923, has left a century behind as of October 29, 2023. As children of the Republic of Turkey, we are proud to see that our country, which was founded and rose with difficulties, continues to rise today. As Atatürk said, "We have accomplished great things in a short time. The greatest of these works is the Republic of Turkey, whose foundation is Turkish heroism and high Turkish culture." (1933)

"Our republic is not as weak as it seems. The Republic was not won without cost. We shed blood to get it. We shed our red blood everywhere. We are ready to do whatever it takes to defend our institutions if necessary." 1923 (Atatürk's S.D. III, P. 71)

As Turkish children, it is our duty to protect this great victory, this great republic, and our culture that our ancestors and martyrs left us with everything we have.

“The Republic has achieved unprecedented success for centuries on the path to the prosperity and rise of the Turkish Nation. There is no doubt that the future children of the Republic will be more prosperous and happier than us.” (1933)

In this country that our ancestors founded with great difficulty, brought to a certain level of prosperity and developed; If I can live my life happily, peacefully and safely, I owe it to our soldiers and administrators who fought, struggled, risked and even lost their lives for us.

ATATÜRK VE MATEMATİK: MODERN TÜRKİYE'NİN MİMARİ

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, Başöğretmen Mustafa Kemal Atatürk'ün bizlere tavsiye niteliğinde şu sözleriyle başlamak istiyorum.

"Ben, manevi miras olarak hiçbir ayet, hiçbir dogma, hiçbir kalıplaşmış kural bırakmıyorum. Benim manevi mirasım bilim ve akıldır... Zaman süratle ilerliyor, milletlerin, toplumların, kişilerin mutluluk anlayışları bile değişiyor. Böyle bir dünyada, asla değişmeyecek hükümler getirdiğini iddia etmek, aklın ve bilimin gelişimini inkâr etmek olur... Benim Türk milleti için yapmak istediklerim ve başarmaya çalıştıklarım ortadadır. Benden sonra beni benimsemek isteyenler, bu temel eksen üzerinde akıl ve bilimin rehberliğini kabul ederlerse, manevi mirasçılarım olurlar" buyurmuşlardır (HBT, 2017).

Atatürk, Selanik Askeri Rüştiyesinde geçen bir olayla ilgili anısını şöyle anlatıyor:

"...Rüştiyede en çok matematiğe merak sardım. Az zamanda bize bu dersi veren öğretmen kadar belki de daha fazla bilgi edindim. Derslerin üstündeki sorularla uğraşıyordum, yazılı soruları düzenliyordum. Matematik öğretmeni de yazılı olarak cevap veriyordu. Öğretmenimin ismi Mustafa idi. Bir gün bana dedi ki:

-“ Oğlum senin de ismin Mustafa benim de. Bu böyle olmayacak, arada bir fark bulunmalı. Bundan sonra adın Mustafa Kemal olsun.”

O zamandan beri ismim gerçekten Mustafa Kemal oldu...”

Atatürk'ün hayatında matematiğin önemi bugüne kadar bildiğimiz, bizlere anlatılan okullarda öğrenmiş olduğumuz gibi matematik öğretmenin Kemal ismini vermesinden çok daha ötedir aslında.

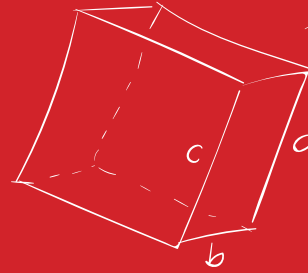
Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ve lideri olarak, sadece siyasi ve askeri dehasıyla değil, aynı zamanda çağdaş bir dünya görüşü ve bilimsel bir zihinle de bilinir. Atatürk, Türkiye'nin modernleşme sürecinde matematiği ve bilimi önemli bir role sahip olarak görmüş ve bu alanda önemli adımlar atmıştır.

Matematik, Atatürk'ün eğitim ve bilim politikalarında temel bir taş olarak yer almıştır. Atatürk, eğitim sistemini modernleştirme amacıyla 1924'te Maarif Teşkilatı'nı kurarak, matematik ve fen bilimlerine özel önem vermiştir. Atatürk'ün bu alandaki politikaları, Türkiye'nin bilim ve teknolojiye ilerlemesine önemli bir katkı sağlamıştır. Mustafa Kemal, geometri kitabını yazarak matematiğe daha anlaşılır yeni terimler kazandırmak istediğini Sivas'ta girdiği bir geometri dersinde ortaya koymuştur.

$$ax^2+bx+c=a(x-x_1)(x-x_2)$$

$$\tan A = \frac{\sin A}{\cos A} = \frac{a}{b}$$

$$\tan A = \frac{\sin A}{\cos A} = \frac{1}{2} \text{ Çirde } \rightarrow R =$$

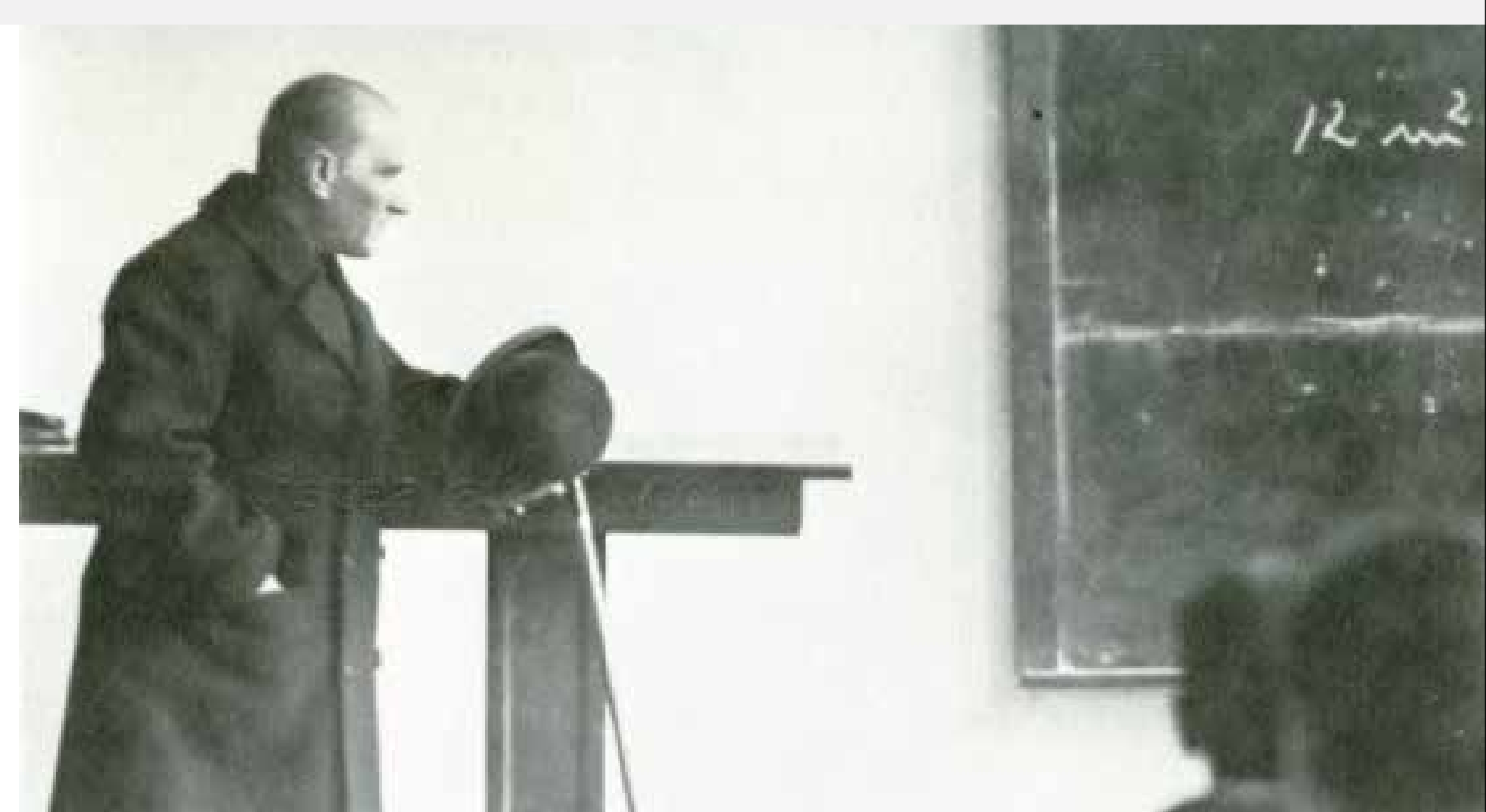
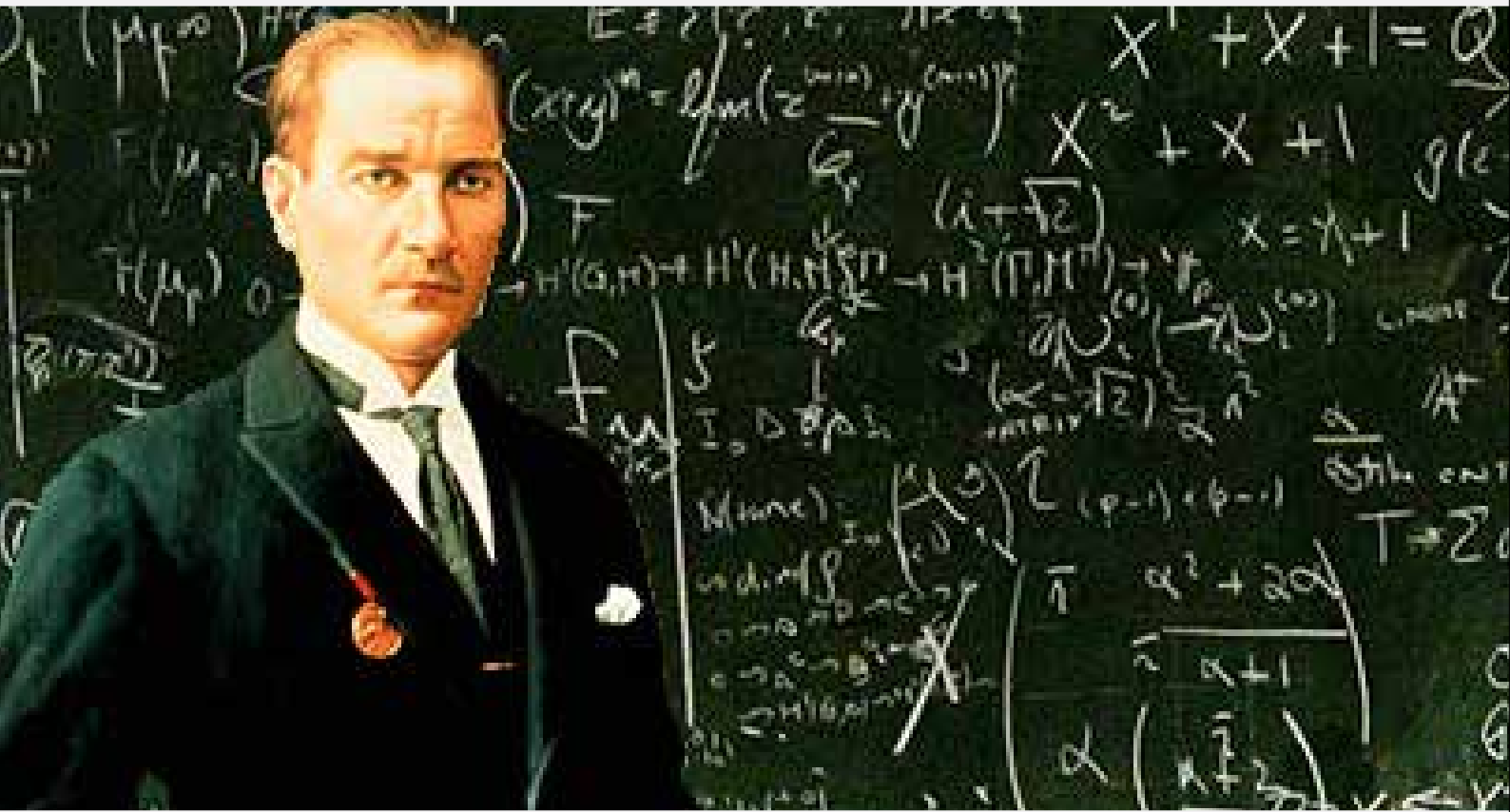
Atatürk 13 Kasım 1937 tarihinde Sivas'a gitmiş ve 1919 yılında Sivas Kongresi'nin yapıldığı lise binasında 9-A sınıfında bir geometri (Hendese) dersine girmiştir. Bu derste öğrencilerle konuşmuş ve geometri üzerine çeşitli sorular yönelmiştir. Ders esnasında eski terimlerle matematik öğreniminin ve öğretiminin zorluğunu bir kez daha saptayan Atatürk "Bu anlaşılabilir terimlerle bilgi verilemez. Dersler Türkçe terimlerle anlatılmalıdır." diyerek dersi kendi buluşu olan Türkçe terimlerle ve çizimleriyle anlatmıştır. Bu sırada derste Pisagor teoremini de çözümlenmiştir.

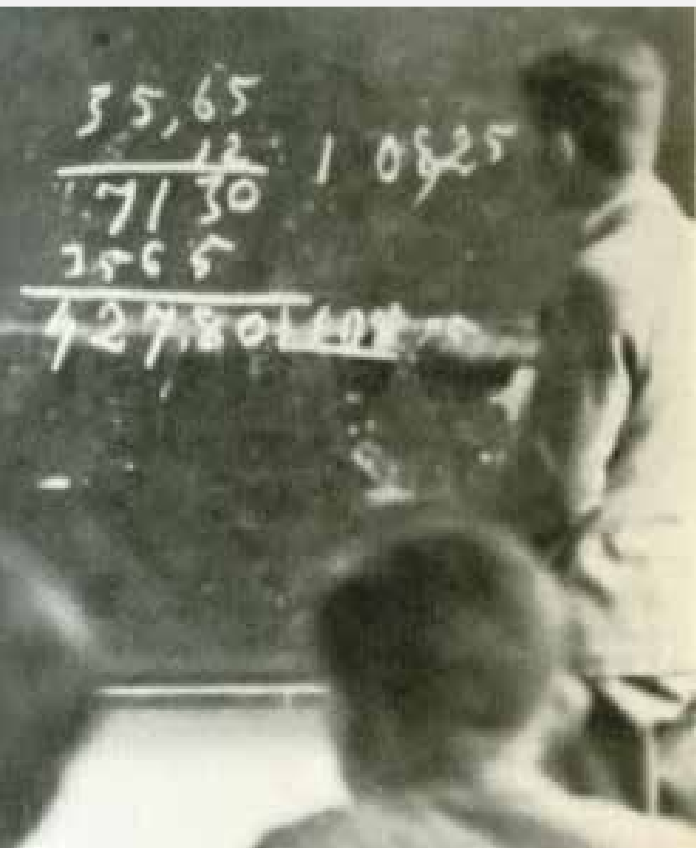
Atatürk ölümünden bir buçuk yıl kadar önce, III. Türk Dil Kurultayından hemen sonra 1936-1937 yılı kış aylarında Dolmabahçe Sarayında kendi eliyle yazdığı Geometri adlı bir eser yazdı. Bu yapıt "geometri öğretenlerle, bu konuda kitap yazacaklara kılavuz" olarak Kültür bakanlığınca basılmıştır (1937). Peki, Atatürk neden geometri konusunda böyle bir yapıt gereği duymuştur? (Mazmanoğlu, 2016)

Atatürk de gençlerin eğitim alırken geometriyi önemseyerek, genç yaşta hata yapmanın önlenmesini sağlamak için en temel eğitimin temelini geometri ve tabii ki aritmetik olduğunu benimsemiştir. Yazdığı geometri kitabında o dönemde Arapça üzerinde kurulmuş olan terimlerin yerine öğrencilerin daha kolay anlayacağı terimleri koymuştur. Kitabın ikinci kısmı, düzeylerin ölçülmesine ayrılmıştır. Birinci kısımda tanımlı yapılan geometrik şekillerin alan hesaplarının nasıl yapılacağı yazılı olarak ifade edilirken, matematik işlemleriyle de bu anlatım örneklendirilmiştir. Bazı düzeylerin alan hesaplarının işlemlerinde değişik çözümler de gösterilmiş ve buna ait örnek de eserde yer

almıştır. Ayrıca, imsel şekillerin çevreleri ile alanları arasında oran hesaplamaları işlem olarak örneklerle gösterilmiştir. (Mazmanoğlu, 2016)

Üçüncü Kısımda ise katıylar başlığı altında; silindir, pürüzma, koni, piramet ve yürenin anlatımları yanında, alan ve hacim işlemlerinin nasıl yapılacağı verilen örneklerle ifade edilmiştir (<http://www.isteaturk.com/haber/189/ataturk-ve-geometri-kitabi>, (11.09.2017)). Dil üzerinde yaptıkları değişimlere örnek olarak da, müselles-i mütesâviyül adlâyı çözümlenmeli olarak anlayabilmek için Müselles'in kökünün selâse; mütesâvi'nin kökünün sivâ; adlânın tekili de dıl'ın bilinmesi gerekir. Temelde anlayış yolunu açık olması düşünüldüğünde, bir ipucunun bulunması gerekir. Müselles-i mütesâviyül adlâ bir nitelik değildi; bir külçe gibi anlayış yolunu tıkayan, öğrencinin eline hiçbir ipucu vermeyen, cansız bir tekerleme olduğunu gören Atatürk, öğrencilerin bu anlayış tikanıklığını açmak için, ana dili öğelerinden yapıtlı eşkenar üçgene çevirdi. 44 sayfalık adı geçen kitapta boyut, uzay, yüzey, çap, yarıçap, kesek, kesit, yay, çember, teğet, açı, açıortay, içters açı, dışters açı, taban, eğik, kırık, çekül, yatay, düşey, dikey, yöndeş, konum, üçgen, dörtgen, beşgen, köşegen, eşkenar, ikizkenar, paralelkenar, yanal, yamuk, artı, eksi, çarpı, bölü, eşit, toplam, oran, orantı, türev, alan, varsayı, gerekçe gibi terimler hep bu amaçla Atatürk tarafından türetilip konmuştur.

Atatürk eleştirileri daima memnunlukla karşılamış ve ortaya koyduğu yeni sözcük ve terimlere bir deneme hakkı tanıdığını belirtmiştir. Amacı daima “daha uygun” a doğru ilerlemektir; önerilen değişiklikleri haklı görünce hemen benimserdi. Atatürk’ün ortaya koyduğu terimlerden birtakımı bugün kullanıştan çıkmıştır. Yerlerini “daha uygun”lara bırakılmıştır. Tümeç açı yerine tümçer açı ile bütçer açı yerine bütçünler açıda olduğu gibi. Atatürk ilke adamı olduğu için, bunları hoş görecektir, hattâ sevinecektir; yeter ki ortaya koyduğu ilke sarsılmasın ve yine zâviyetân-ı müte-kabiletân-ı dâhiletân (=iç ters açılar) gibi terimlere dönülmemesini arzulamıştır. (Mazmanoğlu, 2016)

Atatürk’ün matematikle olan ilişkisi, sadece eğitim alanında değil, aynı zamanda sanayi, ekonomi ve teknoloji alanlarında da kendini göstermiştir. Atatürk, Türkiye’nin sanayileşmesini ve ekonomik kalkınmasını desteklemek amacıyla matematiksel prensipleri ve hesaplamaları kullanmıştır. Planlı ve bilimsel bir yaklaşımla, ülkenin kalkınmasını matematiksel temellere dayandırmıştır. Bununla birlikte, Atatürk’ün matematiği sadece bir araç olarak değil, aynı zamanda insanların düşünce yapısını geliştiren bir disiplin olarak gördüğü de bilinmektedir. Atatürk, matematiksel düşünceyi, problem çözme becerilerini ve analitik yaklaşımları teşvik etmiş ve bu sayede bireylerin daha donanımlı ve bilinçli olmalarını hedeflemiştir.

Sonuç olarak, Mustafa Kemal Atatürk’ün matematikle olan ilişkisi, sadece bir liderin eğitim ve bilim politikalarını şekillendirmekle kalmamış, aynı zamanda ülkenin bilimsel ve teknolojik ilerlemesine de katkı sağlamıştır. Atatürk’ün matematiği sadece bir konu olarak değil, aynı zamanda bir düşünce tarzı olarak benimsemesi, Türkiye’nin modernleşme sürecinde bilim ve eğitim alanındaki başarılarına önemli bir temel oluşturmuştur.

Makale: Hasan TÜRKMEN – Matematik Öğretmeni

1. Atatürk, M. K. (1967). Nutuk. İz Birakan Kalem Yayinevi. 2. MAZMANOĞLU, A. (2016). Atatürk ve matematik. Aydın İnsan ve Toplum Dergisi, 2(4), 43-64. 3. Mustafa Kemal, herkese bilim teknoloji, HBT Sayı 78, 22 Eylül 2017, İstanbul. 4. <https://www.atam.gov.tr/fotograflar/inkilaplar-dönemi>.

CUMHURİYET DÖNEMİNDE PSİKOLOJİ

Psikolojinin insan davranışlarını açıklamaya yönelik bir bilim alanı olarak ortaya çıkışının 19. yüzyılın sonlarına doğru olduğu söylenebilir. Aslında insan davranışlarının nedenleri ve zihninin işleyişinin nasıl olduğu konuları uzun yıllar felsefenin konuları arasında olmuş ve farklı görüş açılarından tartışılmıştır. Bununla birlikte psikolojinin kapsamına giren ve ilgilendiği konular tarih boyunca fizyoloji çalışmaları içerisinde de ele alınmıştır. Felsefe ve fizyoloji başta olmak üzere birçok bilim alanının insan davranışları konusundaki bulguları psikolojinin bilim olarak ortaya çıkmasında önemli derecede etkili olmuştur. Psikolojinin bir bilim olarak ortaya çıkışının temelinde, insanın davranışlarını ve zihinsel süreçlerini anlama ve bilimsel yöntemlerle açıklama çabası vardır. Görüldüğü gibi psikoloji, uzun bir süre felsefenin çalışma alanı içerisinde bulunmuş ve ancak dünyada bilimsel bir kimliğe kavuşması fizyoloji ile birlikte bilimsel yöntemlerin kullanılması neticesinde gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler ışığında çeşitli bakış açıları esas alınarak psikolojinin farklı tanımları yapılmaktadır. Genel olarak kabul edilen tanımıyla psikoloji, insan davranışlarını ve zihin süreçlerini inceleyen bir bilimdir. Davranış, görünen ve açık olan eylemlerimizin ve tepkilerimizin tamamını içerir, örneğin; konuşma, yüz ifadeleri ve hareket gibi. Zihinsel süreçler ise düşünme, hissetme ve hatırlama gibi zihnimizin örtük faaliyetlerinin tamamını ifade eder. Anlaşılabileceği gibi psikoloji alanı sadece gözlenebilen davranışları değil, zihinsel ve duyuşsal süreçleri de kapsamaktadır. Organizmaların doğrudan gözlenen davranışları gibi düşünme, hayal etme ve hatırlama gibi doğrudan gözlenemeyen karmaşık zihinsel süreçleri de psikolojinin inceleme alanına girer. Bir yandan algı, dikkat, duygu, motivasyon, zekâ, kişilik gibi içsel süreçler; bir yandan da kişiler arası ilişki süreçleri, grup-İçi ve gruplar arası ilişki süreçleri psikoloji biliminin çalışma yaptığı konulardır. Psikolojinin hayvan davranışlarını incelemesinin nedeni ise, her deneyin insan üzerinde yapılamaması ve bazı hayvan ve insan davranışları arasında benzerliklerin bulunmasıdır. Psikolojinin dört temel amacı vardır. Bunlar: Davranışları betimlemek (ne oluyor?), davranışları açıklama (neden oluyor?), davranışları tahmin etmek (tekrar ne zaman olacak?), davranışları kontrol etmek (nasıl değiştirilebilir?). Bu amaçlar doğrultusunda araştırmalar gerçekleştirilir. Psikolojinin ürettiği bilgiler ise çalışma yaşamından tutun çevre düzenlemelerine, kitle iletişim araçlarının işleyişine ve psikolojik tedavi süreçlerine kadar insanın var olduğu diğer pek çok alanda kullanılır.

Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Psikoloji Mesleğinin Tarihsel Gelişimi

1923 yılına gelindiğinde ve Türkiye Cumhuriyeti kurulduğunda, Ankara’daki Öğretmen Eğitim Enstitüsü’nde eğitim psikolojisi, gelişim psikolojisi, öğrenme psikolojisi, ölçme ve değerlendirme dersleri verilmeye başlanmış ve böylece psikoloji bilimini tanıyan öğretmenler yetiştirilmesi noktasında önemli bir adım atılmıştır. Dar-ül Fünun’un İstanbul Üniversitesi’ne dönüştürülmesi sürecinde Nazi Almanyası’ndan Türkiye’ye iltica etmiş olan çeşitli bilim insanları İstanbul Üniversitesi bünyesinde psikoloji biliminin gelişimine katkıda bulunmuşlardır. Wilhelm Peters bu bilim insanlarından biri olmuş ve 1937 yılında ilk Deneysel Psikoloji Enstitüsünü kurmuştur. Bir diğer öncü Türk psikolog olan M. Turhan, bir kısım çalışmalarını Almanyada gerçekleştirmiş ve ardından deneysel psikolojide Gestalt geleneğini Türkiye’ye getirerek Psikolojinin Türkiye’deki bilimsel gelişimine katkıda bulunmuştur.

O zamanlar Türkiye’deki gelişimini Avrupa’nın gölgesinde gerçekleştirmekte olan Psikoloji bilimi, yetişen araştırmacıların sayısının artmasıyla birlikte Psikoloji biliminin günümüzdeki gelişimi evrensel nitelikte, yerli ve milli çalışmalarla devam etmektedir. Psikolojinin Türkiye’deki tarihini incelediği yazısında dünyanın en eski uygarlıklarına ev sahipliği yapan ve yaklaşık 8000 yıl öncesinden beri zengin etnik, dini ve kültürel yapıları ihtiva eden bu ülkenin o zamanlarda yerli bir psikoloji bilimini henüz oluşturamamış olmasını ilginç bulmaktadır. Bir süre bu şekilde devam eden sürecin devamında, 1960’lara gelindiğinde, Amerikan psikolojisinin Türkiye’deki güçlü etkisi görülmeye başlamıştır. Bu tarihten daha da önce, 1930’larda, Amerikan psikolojisinde Muzafer Sherif’in şahsında Türkiye’den temsilci bulunmuştur. Ünlü Türk psikoloğu Muzafer Sherif, sosyal psikolojinin öncülerinden sayılmaktadır. 1960’lardan itibaren bu ilerlemeler farklı üniversitelerde yeni psikoloji bölümlerinin kurulmasıyla taçlandırılmıştır.

İstanbul’da İstanbul Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesi, Ankara’da Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve İzmir’de Ege Üniversitesi olmak üzere büyükşehirlerde Türkiye’nin psikologlarını yetiştirmeye yönelik adım atılmıştır. Üniversitelerde yetişen psikologların haklarını savunacak bir derneğin kurulması ise 1976 yılında gerçekleşmiştir. Başta “Psikologlar Derneği” adıyla kurulan dernek, 1994 yılında “Türk Psikologlar Derneği” olarak görevine devam etmiştir. Dernek, mesleki anlamda psikolojinin standart bir tanımını oluşturmak, psikologların Türk hukukundaki statüsü hakkında anlamaya varmak ve devlet kurumlarındaki psikolog kadrolarının sayısını arttırmak gibi temel hedefler üzerine kurulmuştur.

1980’li yıllarda, Türkiye’nin yoğun sorunlarla karşı karşıya kaldığı bir dönemde, Türk psikologları hem araştırma hem de uygulama alanlarında konumlarını ve haklarını korumak adına mücadele ettiği tarihe geçmiş ve bu emeklerin sonucunda 1981 yılında yapılan ilk ulusal kongrede psikologların toplumdaki imajları dile getirilmiştir. Geçmişte birkaç üniversiteyle sınırlı olan üniversitelerin sayısının artmasıyla birlikte psikologların ve psikoloji biliminin Türkiye’deki gelişimi ivme kazanmıştır. Günümüzde 57’si devlet üniversitesi olmak üzere toplamda 118 üniversitede psikoloji eğitimi verilmektedir. Geçmişte birçok bilim insanının omuzlarında yükselen bu bilim dalı, gelecekte de araştırmacıların ve öğrencilerin omuzlarında yükselmeye ve gelişmeye devam edecektir.

Türkiye’de Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinin Tarihsel Gelişimi

Cumhuriyetin ilk yılları olan 1920’li yıllarda öğrencinin bireysel yetenek, ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alan yaklaşımlar benimsenmiş ve öğrencinin kişisel niteliklerine en uygun eğitim ve meslek alanına yönelmesi teşvik edilmiştir. 1939 İlkokul Müfredat Programı’nda ve 1948 Ortaokul Müfredat Programları’nda, okulun ve öğretmeninin öğrencilere “kılavuzluk etmesi” gerektiğinden söz edilmiştir. Bu bilgilerden hareketle; rehberlik ve psikolojik danışma kavramının, tam olarak bugünkü anlam ve uygulamalar şeklinde olmasa da toplumumuzda ve eğitim sistemimizde uzun geçmişi olan bir anlayış olduğu söylenebilir. Türkiye’de psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin tarihsel gelişimine kronolojik olarak baktığımızda; 1950’li yıllardan itibaren araştırma, uygulama ve yayınların yapıldığı görülmektedir. Konu ile ilgili çalışmalar ve resmi dokümanlar incelendiğinde, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin başlangıç yılları olarak

kabul edilebilecek 1950’li yıllardan itibaren, Türkiye’deki durumun dünyadaki gelişmiş ülkelerin uygulamalarının ilerisinde olduğu görülecektir. Aşağıda Türkiye’de psikolojik danışma ve rehberlik ve hizmetlerinin tarihsel gelişimine yönelik çalışmalar ve resmi dokümanlar esas alınarak açıklanmıştır. Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin Türk Milli Eğitim Sistemine bilinçli olarak girmesi 1950’li yıllardan sonra olmuştur. 1950’li yıllarda Türk Milli Eğitim Sistemini incelemek üzere Türkiye’ye davet edilen Amerikalı birçok eğitim uzmanının bu gelişmeye katkısı olmuştur.

Yine bu yıllarda, bazı Türk eğitimcileri rehberlik konusunda eğitim görmek üzere Amerika’ya gönderilmiştir. Hasan Tan ve Feriha Baymur ilk öncü çalışmaları yapanlardır. 1953 yılında ölçme araçlarını geliştirmek üzere Ankara’da Talim ve Terbiye Dairesi’ne bağlı “Test ve Araştırma Bürosu” kurulmuştur. 1953-1954 öğretim yılında Gazi Eğitim Enstitüsü’nün Pedagoji ve Özel Eğitim Bölümlerinde “rehberlik” ve “rehberlik teknikleri” dersleri okutulmuştur.

1954 yılında Hasan Tan tarafından “Okullarda Rehberlik” adlı ülkemizin ilk telif kitabı yayımlanmıştır. Prof. Dr. Cengiz Şahin / Ar. Gör. Aleyna Yeşil 1955 yılında Ankara’da “Psikolojik Servis Merkezi” adı ile ilk “Rehberlik ve Araştırma Merkezi” açılmıştır. Milli Eğitim şûralarında rehberlik konusu, farklı anlam ve içeriklerle de olsa ayrıntılı bir biçimde ele alınmış, bazı ortaöğretim kurumlarında rehberlik esasına uygun programlar hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur. 1960’dan sonraki yıllarda yapılan Beş Yıllık Kalkınma Planlarında mesleğe yöneltme olarak da olsa rehberlik hizmetlerine yer verilmiştir. Rehberlik hizmetleri ilk kez 1962 yılında toplanan 6. Milli Eğitim şûrası’nda ele alınmıştır. Aynı yıllarda ODTÜ psikoloji bölümü ders programına “danışmanlık psikolojisi” (counse-

ling psychology) adlı ders konulmuştur. 1965-66 eğitim öğretim yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi’nde “Eğitim Psikolojisi ve Rehberlik Bölümü” adıyla ilk lisans programı başlatılmıştır.

1966-67 öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi Mezuniyet Sonrası Eğitimi Fakültesinde ilk yüksek lisans programı açılmıştır. 1968 yılında “Rehberlik ve Araştırma Merkezleri Yönetmeliği” yürürlüğe girmiştir. 1969 yılında “Milli Eğitim Bakanlığı Merkez ve Taşra Teşkilatındaki Eğitimle ilgili Uzmanlıklara Atanacaklar Hakkında Yönetmeliği” nin yürürlüğe girmesi sonucu “rehberlik” ve “okul psikologluğu” uzmanlık alanları olarak kabul edilmiştir.

1970 yılındaki 8. Mili Eğitim şûrası'na paralel olarak "Orta Dereceli Okullarda Rehberlik Servislerinin Kuruluşu ve Görevleri" ile ilgili olarak bir genelge yayımlanmıştır. 1970 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Planlama-Araştırma ve Koordinasyon Dairesi bünyesinde "Rehberlik ve Psikolojik Danışma Bölümü" kurulmuştur. 1970 yılında hazırlanan yönetmelikte okullarımızda rehberlik hizmetlerinin beş servisle (oryantasyon, öğrenciyi tanıma, danışma ve yetiştirme, bilgi toplama ve yöneltme, izleme ve değerlendirme) yapılacağı açıkça belirtilmiştir. 1970-71 ders yılından itibaren 23 lisede rehberlik programı başlatılmıştır. 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda rehberlik, yöneltme kapsamı içinde de olsa bir yasa maddesi olarak yer almıştır. 1974 yılında Hacettepe Üniversitesi'nde "rehberlik ve psikolojik danışma bölümü" açılmıştır. Milli Eğitim Temel Kanunu'nda ilköğretim okullarında rehberlik hizmetlerinin önemi vurgulanmıştır. 9. Milli Eğitim şûrası'nda 9. sınıfın yöneltme sınıfı olması ve lise-lerde haftada iki ders saati "rehberlik saati" konulması istenmiş ve psikolojik danışman, yönetici ve öğretmenlerin görevleri ayrıntılı olarak sıralanmıştır. Bu yıllarda MEB alanla ilgili birçok kitap yayımlamıştır. 1981-1982 yıllarında toplanan 10. ve 11. Milli Eğitim şûralarında üniversitelerde bu alana yönelik lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim verilmesi kararı alınmıştır. 1982 yılındaki 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ile eğitim fakültesinde li-

sans düzeyinde rehberlik ve psikolojik danışma bölümleri açılmaya başlamıştır. Günümüzde Türkiye'de, gerek okullarda gerekse rehberlik ve araştırma merkezlerinde çalışan psikolojik danışmanlar, üniversitelerin "Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık" programlarında yetiştirilmektedir. 1983 yılında MEB'e bağlı Özel Eğitim, Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü kurulmuş, rehberlik araştırma merkezleri de bu daireye başlanmıştır. MEB tarafından ilk kez 1983 yılında "Okul Rehberlik Hizmetleri Yönergesi" çıkarılmıştır. YÖK yasası gereği her üniversitede psikolojik danışma ve rehberlik merkezlerinin kurulması zorunlu hale getirilmiştir. 1985 yılında "Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği" yürürlüğe girmiştir. 1989'da "Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği (PD-R-Der)" adı ile bir dernek kurulmuştur. 1998 yılından itibaren derneğin adı "Türk PDR-Der" olarak değiştirilmiştir. Dernek, psikolojik danışma ve rehberlik alanında çalışan meslek elemanlarının sosyal, bilimsel, mesleki ve kültürel yönden gelişimlerine yardım etmek, meslek üyelerinin haklarını korumak ve savunmak doğrultusunda çalışmalar yapmayı amaçlamaktadır. Dernek tarafından dergiler, kitaplar yayımlanmış, ulusal ve uluslararası sempozyum, kongre ve çalıştaylar gerçekleştirilmiştir.

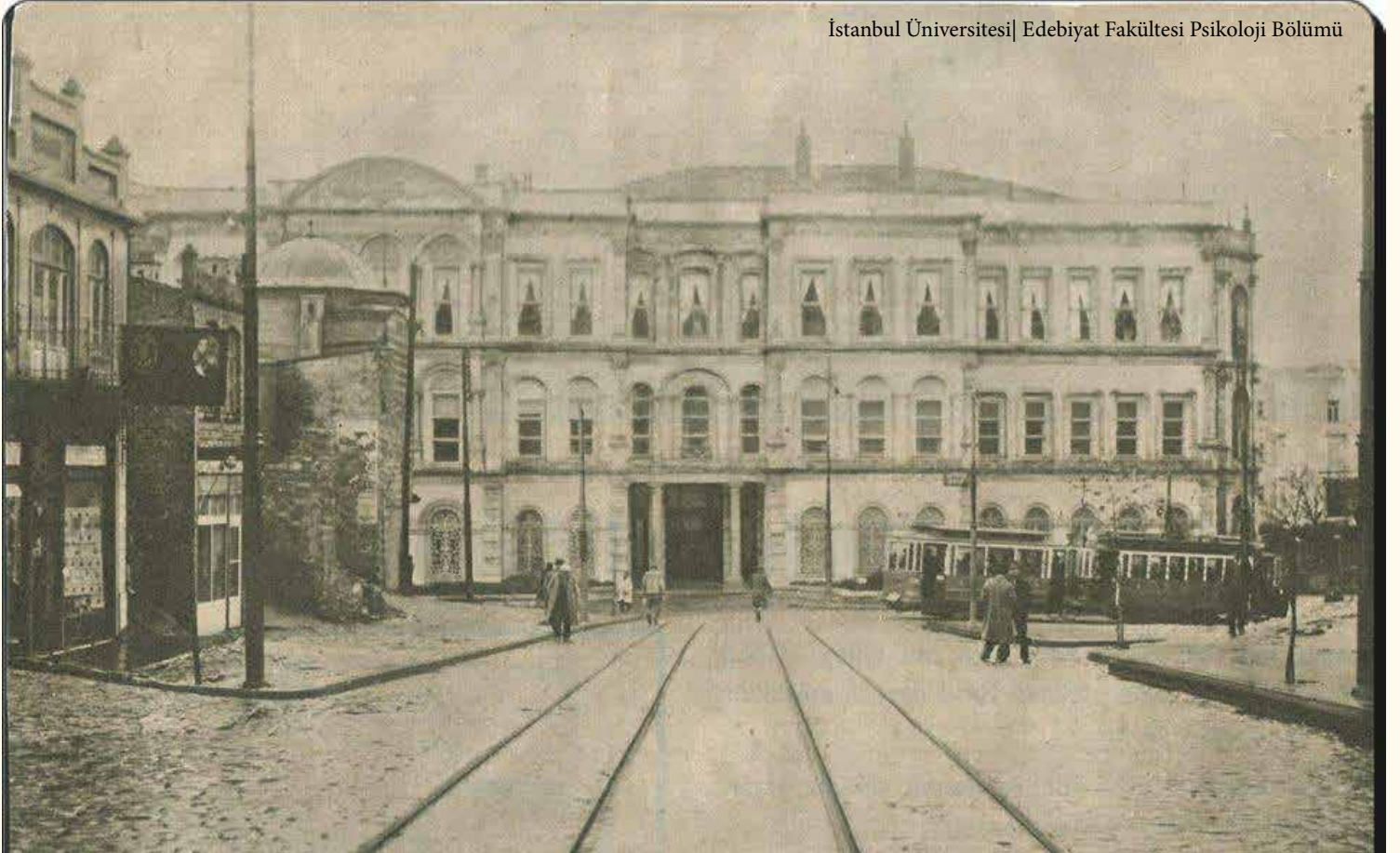

BİLİM KATEGORİSİ

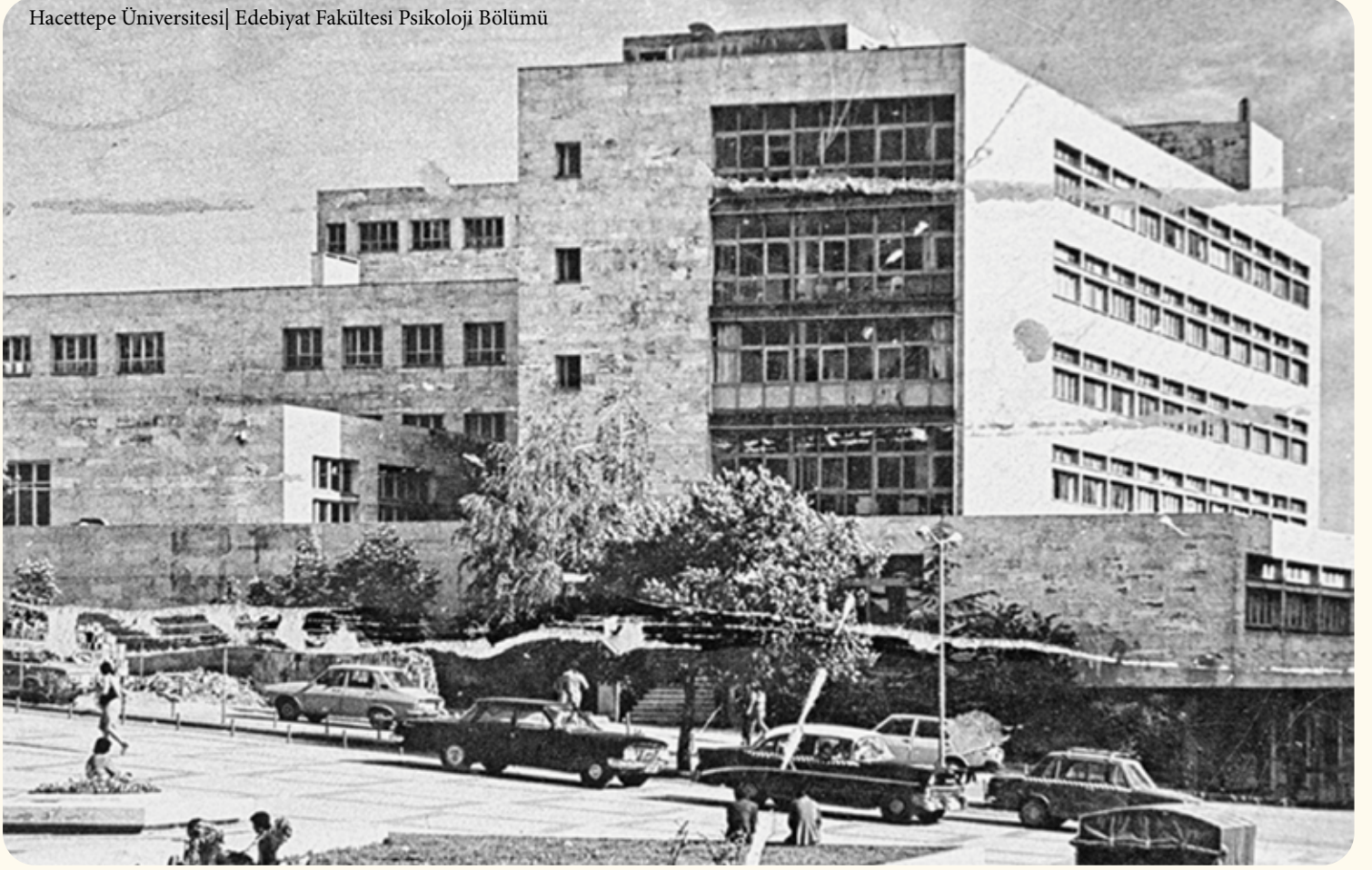
Lisans ve lisansüstü öğrenci kongreleri gerçekleştirilerek alanın bilimsel etki alanı geniş kitleye yayılması sağlanmıştır. Anabilim dalı bakanları toplantıları yapılarak mesleğin sorunları ele alınmış, çözüm önerilerine yönelik ilgili kurum ve kuruluşlar bilgilendirilmiştir. 2000’li yıllarda geleneksel rehberlik anlayışından gelişimsel rehberlik anlayışına doğru hızlı bir geçiş olmuştur. 2001 yılında MEB tarafından daha çağdaş olan bir “Psikolojik Danışma 18 AHBVÜ Edebiyat Fakültesi Dergisi (HEFAD) Cumhuriyetin Yüzüncü Yılı Özel Sayısı ve Rehberlik Yönetmeliği” yayımlanmıştır. 2003 yılında “İlköğretimde Yönetme Yönergesi” yayımlanmıştır. Bu gelişmeler ışığında kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programı uygulamaya konulmuştur. Son yıllarda psikolojik danışma ve rehberlikte mesleklaşma çalışmalarına ve önleyici ve gelişimsel işlevlere yönelik çalışmalara hız verilmiştir. Türkiye’de eğitim kurumlarındaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin işleyişini düzenlemek, bu alanda çalışanların görev, yetki ve sorumluluklarını belirlemek amacıyla yıllar içerisinde bu alandaki ihtiyaçlara ve gelişmelere de dayalı olarak Genel Müdürlüğün teklifi ve çalışmalarıyla “Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği (1985)”, “Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği (2001)” ve “Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği (2017)” yayımlanmıştır. Son olarak da “Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği (2020)” yayımlanmıştır. Türkiye’de Millî Eğitim Bakanlığı bünye-

sindeki eğitim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri bu yönetmeliğe göre yürütülmektedir. Ayrıca bu yönetmeliğe dayalı olarak rehberlik ve araştırma merkezlerinin faaliyetlerini ne şekilde yürüteceği ifade edilmiştir. Yayımlanan bir yönerge ile bu merkezlerde ve eğitim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini yürüten personelin uyması gereken etik ilkeler ise “Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Etik Yönergesi (2020a)” ile belirlenmiştir. Türkiye’de rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin Türk Milli Eğitim Sistemine girdiği 1950’li yıllardan bu yana önemli gelişmeler gözlenirse de sunulan hizmetlerin hala yeterli olmadığı, kimlik arayışının sürdüğü, Türkiye’ye özgü rehberlik ve psikolojik danışma modellerinin geliştirilemediği, rehberlik ve psikolojik danışmanın en güçlü olduğu alanın “okul psikolojik danışmanlığı” olmasına rağmen gerek sayısal gerekse nitelik açısından talepleri karşılamaktan uzak olduğu görülmektedir. Günümüzde 72’si devlet üniversitesi olmak üzere toplamda 89 üniversitede rehberlik ve psikolojik danışmanlık eğitimi verilmektedir. Rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanı günümüzde Türkiye’de okul psikolojik danışmanlığı, aile psikolojik danışmanlığı ve kariyer psikolojik danışmanlığı başta olmak üzere birçok alt bilim alanında insanlığa hizmet sunan bir bilim alanı haline gelmiştir.

İstanbul Üniversitesi| Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

Hacettepe Üniversitesi| Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

Sonuç Tarih, hiçbir zaman geçmişin olduğu gibi aktarılması olmamı, aksine seçilmiş, değiştirilmiş, kurgulanmış bir anlatımı olmuştur. Bu kurgu kim tarafından yapıldıysa, olayları onun bakış açısından görme fırsatı sunmuştur. Psikoloji tarihi de öncelikle ana akım ve daha sonra alternatif yaklaşımlar tarafından ele alınarak aktarılmıştır. Her dönemde psikolojiyi yönlendiren ekol hangisi ise onun etkisiyle baskın görüşler daha çok yayınlanmış, bunlar dışında kalan fikirler bilim dünyasına sunulma fırsatı bulamamışlardır. Ancak bugün görülüyor ki, psikolojiden bahsedilirken tek bir psikolojiden, ekolden, yaklaşımdan değil, birçok psikolojiden bahsetmek gereklidir. Psikoloji tarihinde koşullara bağlı olarak farklı yaklaşımlar gelişmiş, her biri, diğerini yeterli bulmayarak değiştirmek üzere harekete geçmiş, farklı yöntem ve bakış açıları sunmuş ve gerçekten var olanı değiştirmeyi başarmıştır. Bu çalışmada, Cumhuriyet Dönemi boyunca Tür-

kiyede psikoloji ile psikolojik danışma ve rehberlik alanının tarihsel gelişimi ele alınmıştır. Bu kapsamda konuyla ilgili yayımlanmış çalışmalardan ve resmi dokümanlardan yararlanılarak Türkiye’de psikoloji ile rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin gelişimi ve güncel durumu genel hatlarıyla değerlendirilmiştir. Görülebileceği gibi psikoloji ile psikolojik danışma ve rehberlik aynı kaynaklardan beslenen bilim alanlarıdır. İstihdam sorunları zaman zaman bu iki alanı birbiriyle karşı karşıya getirir de bu iki alan birbirinin alternatifi değil, bütünlüycisidir. Günümüzde yüzlerce üniversitede psikoloji ile psikolojik danışma ve rehberlik alanını ile ilgili lisans ve lisansüstü programlar bulunmaktadır. Bu programlarda hem bilimsel eserler ortaya konulmakta hem de Türkiye’nin ihtiyaç duyduğu ruh sağlığı uzmanları yetiştirmektedir.

Makale: Aslı YILMAZ- Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölüm Başkanı

•ŞAHİN C. ve YEŞİL, A. (2023). “Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Psikoloji ile Psikolojik Danışma ve Rehberlik Mesleklerinin Tarihsel Gelişimi”. AHBVÜ Edebiyat Fakültesi Dergisi, (ÖZEL SAYI-Nisan2023), 11-20. 37

Kaynakça

ATATÜRK DÖNEMİNDE SPOR

Atatürk'ün spora eğilimli kişilik özelliği nedeniyle sporu ve sporcuları yakından tanınması ve takip etmesi bu yönde gerçekleştirilen inkılâp hareketinde tutarlı, hızlı ve başarılı bir değişim sürecini tetiklemiştir. Atatürk'ün spora olan en büyük hizmet ve katkısı, spor biliminin bütün uluslararası düzenlemeleriyle, çağdaş Batı uygarlıklarındaki yapısı ile ülkemize gelmesine fırsat vermiş olmasıdır.

ancak yaşama geçirilemeyen projelerini 1923 yılında çıkardığı Köy Kanunu ile devreye soktu. Köylere tesis yapmaya mali gücü yetmese de güreşlerin yapılmasını zorunlu kılmıştır. Bugün; gençlik ve spordan söz edebiliyorsak, çağdaş spor ortamlarını yaşayarak güzellikleri paylaşabiliyorsak, bunu Atatürk sayesinde yaşıyor olduğumuzu unutmamalıyız.

Osmanlı Genç Cemiyetleri Başmüfettişi olduğu 1915 yılında ve hazırladığı raporda, gençlerin köylerde de spor yapabilmesi için spor tesislerinin yapılmasını önerdiği

MUHAFIZGÜCÜ

Mustafa Kemal Atatürk'ün bizzat kendisinin verdiği destek ile 1920 senesinde askerî spor kulübü olan "Muhafızgücü" kuruldu. Çok önemli başarılarla imza atan bu kulübü Ulu Önderimiz yakından takip etti.

TÜRKİYE İDMAN İTTİFAKLARI CEMİYETİ

1921 senesinde Türkiye İdman İttifakları Cemiyeti'ne maddi destek yapılması sayesinde, cemiyet daha güçlü bir hale gelmiştir.

SPOR KONGRESİ

Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Spor Kongresi'ni topladı. 1924 yılından 1938 yılına kadar devam edecek olan bu kongrede Türk sporunun gelişimi konusunda projeler hazırlandı. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye, katıldığı olimpiyatlarda devlet statüsünde değer görmüyor sadece sporcular kişisel olarak değerlendiriliyordu.

1920 yılındaki olimpiyatlara katılan Türkiye, savaş suçlusu olarak gösterilip olimpiyat süresince boykot edildi. Ancak Ulu Önder'in uzun süren çalışmalarının ardından Türkiye, 1924 Paris Olimpiyatları'na devlet statüsünde ilk kez katıldı. Oysa Birinci Dünya Savaşı'nı kaybeden ülkeler, kendilerine sunulan her dayatmayı kabul etmiş ancak ülkemiz Ulu Önder'in üstün çabalarıyla bu dayatmalara şart koştu ve öneriler de bulundu. Bunun için Lozan'da bu şartları ve önerileri kabul edilen tek ülke Türkiye olmuştur.

ANKARA HİPODROMU

Ulu Önder maddi gücün olmadığı o zorlu günlerde, 1925 senesinde Ankara Hipodromu'nu inşaa ettirerek At ve At Yarışı İslah Encümeni'ni kurmuştur.

İLK TÜRK KADIN SPORCULAR

Ulu Önderimiz sporda sadece erkekleri değil kadınları da görmek istiyordu. Bunun üzerine 1926 yılında Ömer Besim Koşalay ile birlikte çalışmalar yaparak ilk bayan atletler faaliyetlere başladı. Dünyada bayanların ilk kez 1928 yılında olimpiyata katıldığı göz önüne alınırsa, Atatürk'ün Türk bayanlarını spora sokma açısından oldukça erken davrandığı görülmektedir.

GAZİ KOŞUSU

1927 yılında başlayan, günümüzde de devam eden, o yılların en büyük spor dallarından biri olan at yarışlarında Gazi Koşusu'nu başlatmıştır.

İnönü ile ikinci Gazi Koşusu'nu izliyorlar...

Mustafa Kemal'in, "Bakarya" adlı atına sevgisi biliniyor. Ama, atlarla olan bağlanması bundan ibaret değildi. İyi bir binici olan Mustafa Kemal, at yarışlarından da büyük keyif alır, çevresindekileri de bu keyfi paylaştırmak için teşvik ederdi. Biniciliğin gelişmesi için uğraşlar vermiş, hipodromlar yaptırmış, yarışları mümkün olduğunca kaçırmamış, hatta yetiştirdiği atlarla yarışlara da katılmıştı. Adına düzenlenen Gazi Koşularından birinde, 10 Haziran 1927 günü İsmet İnönü ile birlikteydiler... Afyon Kralı Amasraoğlu Han da, Mustafa Kemal'in yarışan atını izliyordu üstelik...

FUTBOL GENÇLER LİGİ

Türk futbolu için 1928 yılında Atatürk, Gençler Ligi'ni oluşturdu ancak bu lig Ata'nın ölümü ile birlikte son bulsa da o ligin en yetenekli oyuncusu olan Leblebi Mehmet'i ortaya çıkardı. Leblebi Mehmet, ligdeki başarılarıyla tüm dünyanın ilgisini çekmiş ve olimpiyatlara katılarak futbol oynamış, böylece bu alanda ilk ve tek Türk futbolcu olma unvanını eline almıştır.

TÜRKİYE BİNİCİLİK FEDERASYONU

At yarışları üzerine büyük çalışmalar yapan Ulu Önder, 1930 yılında Türkiye Binicilik Federasyonu'nu kurdu muştur.

TÜRK KUŞU

Türk havacılık sporuna oldukça önem veren Atatürk, bu alanda çok önemli gelişmelerin yaşanmasını sağlayacak olan Türk Kuşu'nu kurdurmuştur.

İLK SPONSORLUK ÜNVANI

Türkiye, spor tarihinin ilk sponsorluğunu Ulu Önder ile yapmıştır. 1931 yılında New York'tan hareket eden Amerikalı havacılar bir rekora imza atarak okyanusu geçip İstanbul'a indi. Bu rekorun masraflarını karşılayan Atatürk, Türkiye'nin ilk sponsoru olma unvanını da eline aldı.

FUTBOL ANTRENÖRLÜK KURSU

1938 yılında Ankara'da Futbol Antrenör Kursu açıldı. Atatürk bir gün Galatasaray Lisesi ziyaretinde okulun spor salonu olmadığını görünce okul yönetimine büyük bir öfkeyle kızdı. Lisenin hemen yakınında cami olduğu için mescit yapımını iptal ettirerek yerine spor salonu yapılmasını emretmiştir.

Atatürk, Fenerbahçe Kulübü'nün Kalamış Koyu'na bakan kısmına spor tesisi dışında hiçbir tesis yapılmamasını emretmiş ve günümüzde Fenerbahçe ve Galatasaray'ın bugün o bölgede sahip olduğu tesisler, Atatürk'ün vasiyeti sonucu oluşmuştur.

1938 yılında binicilikte Mussolini Kupası'nı kazanan ekipte dört Türk sporcu yer alıyordu. Bu başarının ardından bu dört sporcu Atatürk'ün süvarileri olarak tarihe geçmiştir.

TÜRKİYE
CUMHURİYETİ'NİN
KURUCUSU
**ATATÜRK'ÜN
MÜZİK TUTKUSU**

Atatürk müziğe, sanatçıya büyük önem ve değer vermiştir. Rumeli türkülerini dinlemekten çok hoşlanmasına rağmen, müzik türlerinden her eseri severek dinlemiştir. Atatürk'e göre musiki ile alakası olmayan mahlûkat insan değildir, müzik hayatın neşesi, ruhu, sevincidir.

Ulu Önder Atatürk'ün anısına birçok şiirler yazılmış, müzikler bestelenmiştir. Her bir yazar kendisine ait bir üslupta eserinde Atatürk'ün kişiliğinden, yaptığı işlerden bahsetmeye çalışmıştır.

Atatürk döneminde, çağdaş Türk müziğinin geliştirilmesi için; "Türk beşleri" diye adlandırılan kişilerden oluşan ve Türk müziğinin bugünkü çağdaş seviyeye ulaşmasında büyük emeği geçen sanatçılardan Ulvi Cemal Erkin,

Hasan Ferit Alnar, Ahmet Adnan Saygun, Necil Kazım Akses devlet bursu ile müzik eğitimi için yurt dışına gönderilmişlerdir.

Ankara'da Musiki Muallim Mektebinin kurulmasından sonra Avrupa'ya başka öğrenciler de gönderilmeye başlandı. Avrupadaki eğitimini tamamlayan genç sanatçılar, yurda döndükten sonra hem çağdaş anlamda müzik eserleri bestelemiş hem de çeşitli müzik okullarında öğretmenlik yapmışlardır.1934 yılın da" Milli Musiki ve Temsil Akademisi Kuruluş Kanunu" çıkarıldı.

Müzik inkılabının programını yapmak için bir kurul oluşturuldu. Bu konu için Avrupadan getirilen uzmanlar çalışmalara başladılar. Ankara Devlet Konservatuarından çağdaş besteci ve yorumcular yetiştirildi.

Atatürk'ün sağlığında başlatılan Türk müziğinin geliştirilmesine yönelik çalışmalara ölümünden sonra da devam edilmiştir.

Atatürk'ün müzik kurumlarının açılmasında ve müzik sanatçılarının yetiştirilmesindeki önderliği, müzik ilkeleri doğrultusunda yaptığı çalışmaları karşısına koyduğu en büyük amaçlardı (Musiki Muallim Mektebi (1924), İstanbul Konservatuarı (1926), Ankara Devlet Konservatuarı (1936), Ankara Askeri Müzik Okulu (1938).

Çağdaş bir Türkiye yaratmak, müzik alanında bir değişim ve gelişim süreci başlatmak, sanata değer ve önem vermektir onun isteği.

Atatürk, Türk milletine evrensel müziğin çok sesli ezgilerini tanıtmayı, sevdirmeyi amaçlarken Türk musikisinin gücünü ve etkisini görmezden de gelmiyor,

şarkılar ve türküler onun günlük yaşamının bir parçası haline geliyor. Bestecilerden güftecilere, yorumculara kadar kimler yok ki bu nağmelerin içinde: Münir Nurettin Selçuk, Saadettin Kaynak, Hamiyet, Mustafa Nafiz, Afıtap, Yesarî Asım Arsoy, Safiye Ayla, Müzeyyen Senar, Selahattin Pınar... Tren yolculukları sırasında dinlediği Necip Celal Andel'in Seyyan (Oskay) tarafından seslendirilen "Yıllar" tangosu da var içlerinde; hüzzam, karcıgar şarkılar, kantolar, gazeller de...

Ulu Önder Atatürk'ü ve yaptıklarını konu alan marş ve şarkılar ("Atam"- söz, müzik Ziya Aydıntan, "Atatürk Ölmedi"- söz, müzik Erdoğan Okyay, "Atama Sözler"- söz, Onat Özdemir, müzik, Nurten Özdemir, "Samsun'dan Doğan Güneş"- Sefai Acay) onun ölmezliğinden haber veriyor.

ATATÜRK'ÜN BELİRLLEDİĞİ MÜZİK İLKELERİ DOĞRULTUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALAR VE SAĞLANAN GELİŞMELER

Atatürk'ün müzikle ilgili görüşlerini hayata geçirmesinde uyulması gereken temel düşünceler, onun belirlediği müzik ilkelerine dayanmaktadır. Türk müziği, Türk müzik inkılâbından sonra her yönüyle bir atılım içine girmiştir. Ulusallıktan çağdaşlığa çağdaşlıktan evrenselliğe ilkesiyle yapılan çalışmalar sonucu, Türk müziğinde büyük gelişmeler sağlamıştır. Müzik ile ilgili gelişmeler doğrultusunda amaçları gerçekleştirmek için çeşitli müzik kurum ve kuruluşları açılmış, burada eğitim gören öğrenciler, Atatürk'ün belirlediği ilkeler doğrultusunda yetiştirilmiştir. Bu çalışmalar, devam ederek bu günlere kadar gelmiştir. Atatürk'ün belirlediği müzik ilkeleri doğrultusunda yapılan çalışmaları ve sağlanan gelişmeleri şöyle sıralayabiliriz.

- *Türk halk ezgileri derlenmiş, notaya alınmış ve yayımlanmıştır.
- *Bu eserleri seslendirmek ve yorumlamak için orkestralar ve korolar kurulmuştur.
- *Türk müziğinde yeni bir kavram olan çok seslilik kullanılmaya başlanmıştır.
- *Halk ezgilerinin, Batı tekniği ile çok seslendirme çalışmaları yapılmıştır.
- *Aynı ezgiler, çağdaş tekniklerle işlenerek özgün eserler bestelenmiştir.
- *İlk Türk operası olan "Özsoy Operası" Ahmet Adnan Saygun tarafından bestelenip sahneye koyulmuştur.
- *Türkçe operalar sahneye konulmuştur.
- *Geleneksel Türk halk müziği, geleneksel Türk sanat müziği ve çağdaş çok sesli Türk müziği alanlarında değerli sanatçılar ve öğretmenler yetiştirilmiştir.
- *Çeşitli üniversitelere bağlı fakültelerde müzik bölümleri açılmıştır.
- *Çeşitli müzik grupları yurt dışında düzenlenen festivallere katılarak büyük başarılar elde etmişlerdir.
- *Ülkede, uluslararası özelliğe sahip birçok müzik festivali düzenlenmektedir.

ATATÜRK'ÜN SEVDİĞİ TÜRKÜLER

SANAT VE SPOR KATEGORİSİ

- Yanık Ömer
- Kırmızı Gülün Âli Var
- Alşimin Kaşları Kara
- Sobalarında Guru da Meşe Yanıyor Efem
- Çökertme'den Çıktım da Halil'im
- Havada Bulut Yok
- Kimseye Etmem Şikâyet
- İzmir'in Kavakları
- Mehrali Bey Ağıtı
- Ata Barı
- Şahane Gözler
- Fikrimin İnce Gülü
- Mızıka Çalındı Düğün mü Sandın
- Koroğlu Solağı
- Bülbülüm Altın Kafeste
- Vardar Ovası
- Sarı Zeybek
- Kışlar Doldu Bugün
- Hoş Gelişler Ola Mustafa Kemal Paşa
- Bayati Taksim
- Merhaba
- Viyola - Kanun
- Ritim Sol
- Ud Taksim
- Keman Solo

Makale: Gözde GÖNÜLTAŞ - Müzik Öğretmeni

Project1.qxd (dergipark.org.tr)

2. Index - Milli Eğitim Bakanlığı (meb.gov.tr)

UZUN SÜRE POZ VERMEYİ PEK SEVMEYEN ATATÜRK'ÜN SAĞLIĞINDA YAPILAN 11 PORTRE RESMİ

Bir gün İbrahim Çallı, Atatürk'e şöyle sorar: "Türk milletinin gönlündeki Mustafa Kemal'in portresini yapmama izin verir misiniz paşam?"

Atatürk de 'yüksek sanatkâr' olarak nitelediği Çallı'ya şöyle cevap verir: 'Mademki gönüllerde yaşayan Mustafa Kemal'i çizmek istiyorsun, benim modelliğime ihtiyaç yok.' Ancak bilinene göre Gazi, birkaç kez de olsa Çallı'ya modellik eder.

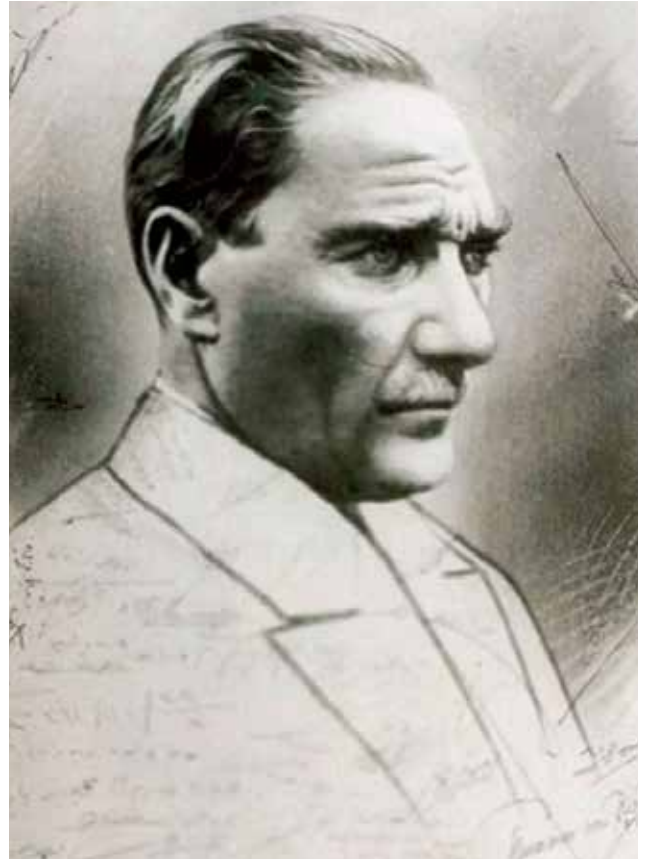
Atatürk'ün bilinen ilk yağlı boya portresini yapan kişi
Vilhelm Victor Krausz (1916)

Ayetullah Sümer (1922)

**Mihri Müşfik Hanım
(1922 sonrası)**

**Ratip Tahir Burak
(1925)**

Nazmi Ziya Güran (1926)

Arthur Kampf (1927)

Namık İsmail (1935)

Hamit Görele (1935)

İbrahim Çallı (1935)

Saip Tuna (1935)

Feyhaman Duran (1938)

Makale: Sibel ÜNAL AKKIN – Görsel Sanatlar Öğretmeni

Kaynakça
<https://amp.onedio.com/haber/uzun-sure-poz-vermeyi-pek-sevmeyen-ataturk-un-sagliginda-yapilan-11-portre-resmi-989650>

100. YIL ETKİNLİKLİKLERİMİZ

Cumhuriyet coşkusunu doya doya yaşadığımız izleyenlerin duygu ve gururlu anlar yaşadığı Cumhuriyet Bayramı törenimizde okul koromuz coşku dolu şarkılar söylediler. Orff ritim, dans ve oratoryo gösterileri sergilediler.

Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün mirası olan Cumhuriyetimize sonsuza kadar sahip çıkacağız. Cumhuriyetimizin 100.yılı kutlu olsun. Daha nice yüzyıllara!

CUMHURİYETİMİZİN 100. YILINI GÖRKEMLİ BİR TÖRENLE KUTLADIK

Cumhuriyetimizin 100. yılı kutlaması kapsamında Mustafa Kemal Atatürk'ün mirasına sahip çıkan öğrencilerimizle bando gösterisi ve marşlarla cumhuriyet yürüyüşümüzü gerçekleştirdik. Cumhuriyetimizin 100. yılını görkemli bir törenle kutladık.

Kurucu temsilcimiz Sayın Işıl Okan Gülen kutlama törenimizde yaptığı konuşmada. “Biz Okan Ailesi olarak anaokulundan üniversiteye kadar Ata'mızın izinde, Ata'mızın yaktığı meşaleyi yarınlara taşıyan gençler yetiştiriyoruz. Bununla gurur duyuyoruz. Cumhuriyetin ışığından ayrılmayacağız. Cumhuriyetimizin 100.yılı kutlu olsun.” dedi.

Ortaokul Müdür Yardımcımız Ahu Cengiz konuşmasında “Atatürk'ün 29 Ekim 1923'de ilan ettiği Cumhuriyet, Türk ulusuna bırakılmış en büyük miras asla vazgeçilmez bir değerdir.” diyerek duygu ve düşüncelerini ifade etti.

ÖĞRENCİLERİMİZ CUMHURİYET'İN 100. YILI COŞKUSUNU SONER ARICA İLE YAŞADI

Cumhuriyet'in 100. Yılı kutlama programımıza sanatçı Soner Arica konuk oldu. Arica, çocuklara armağan ettiği, sözleri ve müziği kendisine ait olan Cumhuriyet Marşı'nı okul koromuz ve öğrencilerimiz ile birlikte seslendirdi.

100.YILDA ANITKABİR'DE ATA'MIZIN MANEVİ HUZURUNDAYDIK

Cumhuriyetimizin 100. yılında Ulu Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü saygı ve minnetle anmak için öğrencilerimizle Ankara Anıtkabir gezimizi gerçekleştirdik.

Resmi tören ve Anıtkabir Mozalesine çelengimizin bırakılmasının ardından Yabancı Diller Bölüm Başkanı-Ortaokul Müdür Yardımcımız Ahu Cengiz Anıtkabir özel defterine okulumuz adına duygu ve minnet yüklü bir yazı yazarak imzaladı. Okan Koleji olarak yüreğimizdeki Atatürk sevgisini sonsuza kadar yaşatacağız.

ÖĞRENCİLERİMİZ ONLINE SÖYLEŞİLERDE CUMHURİYET YAZARLARI İLE BULUŞTU

CUMHURİYET DÖNEMİNDE SANAYİ DEVRİMİ VE GELİŞİMİ HAKKINDA YENİ BİLGİLER ÖĞRENDİK

Cumhuriyetin 100.yılına kutlama etkinlikleri kapsamında Okan Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ahmet Fahri Özok, “Cumhuriyet Dönemi, Sanayi Devrimi ve Kalkınma” konulu sunumu ile öğrencilerimizle bir araya geldi. Öğrencilerimiz sunumda Cumhuriyet döneminde sanayi ve toplumda gerçekleşen değişimlerle ilgili yeni bilgiler öğrenerek, merak ettikleri soruları yönelttiler.

“SPOR KÜLTÜRÜ VE OLİMPİK EĞİTİM PROJESİ” SUNUMU İLE OLİMPİYAT TARİHİNİ ÖĞRENDİK

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi ilkokul-ortaokul ve lise öğrencilerimize yönelik “Spor Kültürü ve Olimpik Eğitim Projesi” kapsamında sunum gerçekleştirdi. Sporun bireyin gelişimine olan katkısının vurgulandığı sunumda öğrencilerimiz olimpiyat tarihini öğrenerek, eğlenceli yarışmalara katıldılar, ödülleri kazandılar.

ÖĞRENCİLERİMİZ “CUMHURİYET’İN 100. YILINDAN NOTLAR” SERGİ ALANINI TASARLADI

İstanbul Okan Üniversitesi Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi “CUMHURİYET’İN 100. YILINDAN NOTLAR” sergisini düzenledi. Öğrencilerimiz Cumhuriyetin 100. yılı kutlamaları kapsamında İstanbul Okan Üniversitesi Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi öğretim görevlileri işbirliği ile yapmış oldukları çalışmalarla Cumhuriyet yüzyılından notlar sergi alanını tasarladı. Yaşasın Cumhuriyet!

CUMHURİYET DEFİLEMİZ İLE CUMHURİYET DÖNEMİNE TARİHİ YOLCULUK YAPTIK

Cumhuriyetimizin 100. yılı kutlamaları kapsamında düzenlediğimiz Cumhuriyet Dönemi Defilemiz ilgiyle karşılandı. Cumhuriyet'in 100.yılı coşkusunu hissederek gerçekleştirdiğimiz etkinliğimizde Cumhuriyet dönemi kıyafetleriyle buluştuk. Öğrencilerimiz, öğretmenlerimiz ve çalışanlarımızın giydiği Cumhuriyet dönemi kıyafetleri, aksesuarlar, döneme ait saç, milli kıyafetler, fularlar ile Cumhuriyet dönemi ile buluşmanın mutluluğunu ve gururunu yaşadık.

GENÇ YETENEKLERİN PERFORMANSLARI BEĞENİYLE İZLENDİ

İlgi ve yetenek geliştirme programımız kapsamında her yıl düzenlenen “Cumhuriyet Gençleri Sahnede” etkinliğimizde farklı performanslarla öğrencilerimiz yeteneklerini sergilediler.

Renkli ve eğlenceli gösterilerin yer aldığı etkinliğimizde öğrencilerimiz şarkı, dans, jimnastik, performanslarının yanı sıra piyano, gitar ve bateri gibi farklı enstrümanlar ile de özel yeteneklerini de sahneleyebildikleri bir platformda olmanın mutluluğunu yaşadılar.

BASINDA OKAN

Soner Arıca öğrencilerle buluştu

Soner Arıca, Okan Koleji'nin 'Cumhuriyet'in 100. Yılı' isimli kutlama programında öğrencilerle bir araya geldi.

Öğrencilerle buluştu

28.10.2023 - 07:00 | Son Güncelleme: 28.10.2023 - 07:01

#Soner Arıca #Konser #100Yıl

Soner Arıca, Okan Koleji'nin 'Cumhuriyet'in 100. Yılı' isimli kutlama programında öğrencilerle bir araya geldi.

Gözlerim doluyor

Soner Arıca önceki akşam Okan Koleji'nin Cumhuriyet'in 100. Yılı kutlama programında sahne aldı. Arıca, sözleri ve müziği kendisine ait olan "Cumhuriyet Marşı"nı Okan Koleji Korusu ile seslendirdi. Arıca, "Olanları gözlerim dolu dolu izliyorum. Marşı paylaştığımda 'Hepimizin marşı' demiştim, görüyorum ki gerçekten öyle oldu" dedi.

Gücünü *İstanbul Okan Üniversitesi*'nden Alan

OKAN KOLEJİ

ANAOKULU | İLKOKUL | ORTAOKUL | LİSE

Geleceği Yetiştiriyoruz

Anaokulu İlkokul Ortaokul Lise

Başvuru ve Bilgi İçin

www.okankoleji.com

**Binalarımızın depreme karşı
sağlamlığı tescillenmiştir**

Tuzla Kampüsü: (0216) 677 18 30

[/okanschools](https://www.instagram.com/okanschools) [/okankoleji](https://www.facebook.com/okankoleji) [/okankoleji](https://www.x.com/okankoleji) [/okankoleji](https://www.linkedin.com/company/okankoleji)